

Ladonja

VJERSKI INFORMATIVNO-KULTURNI LIST | 9/356 | GODINA XXXIV | CIJENA 10 KN

RUJAN 2015.

Listopad - mjesec krunice!

Poštovani čitatelji,

već smo zakoračili u jesensko vrijeme, a kraj mjeseca rujna podsjeća nas na veličanstvenu svečanost beatifikacije bl. Miroslava Bulešića u pulskoj Areni 28. rujna 2013. Ono što nam je, vjerujem, svima ostalo u trajnom sjećanju jest osjećaj jedinstva i zajedništva svih vjernika koji su se toga dana okupili u Puli, ali i svih koji su iz svojih domova pozorno i moleći pratili taj događaj. To je značilo da smo svi svjesni tog važnog trenutka i da smo i sami spremni dati svoj doprinos živeći za vrijednosti kršćanskoga života radi kojih je bl. Miroslav bio spremjan položiti svoj život. Htjeli smo reći da i mi danas znamo cijeniti i poštovati žrtvu, da znamo da poštenje, pravda, požrtvovnost, ljubav i praštanje nemaju alternativu. Zar nije to dovoljan razlog da i ove godine, u ovom vremenu, osyežimo svoja sjećanja na dan beatifikacije, ne samo kao spomen na veličanstveno slavlje već i kao odgovornost koju smo svi mi, vje-

rujem, preuzeli na sebe. To je spremnost da primjer bl. Miroslava Bulešića ne bude samo stvar prošlosti već trajno nadahnuće i poziv svima nama, posebno našim mладима danas i u budućem vremenu. U veleribnoj svečanosti beatifikacije mogao se doživjeti i osjetiti osjećaj ponosa svih nas kršćana. Bili smo ponosni na bl. Miroslava i bl. Francesca Bonifacia jer smo se osjećali članovima te iste Crkve koja je najvjerdostojnija upravo u najtežim vremenima. Ali smo bili ponosni i zbog mnoštva naših starijih, znanih i neznanih vjernika diljem domovine Hrvatske i diljem Istre koji su u teškim vremenima svoju vjeru živjeli i svjedočili i podnosili žrtve zbog te iste vjere. Hoćemo li, poštovani čitatelji, svi mi uspjeti i u ovom vremenu i tijekom nove školske i vjerouačne godine kao roditelji ili odgojitelji, vjerouačitelji ili svećenici prenijeti taj duh vjere na djecu i mlade? Ne da budu bilo kakvi vjernici, već da budu ponosni

na svoju vjeru jer samo ponosan kršćanin može životom svjedočiti vrednote svoje vjere. Mjesec listopad posebno je posvećen Majci Božjoj pa nas i ta spoznaja hrabri da gledajući njezin primjer pouzdanja u Boga, duboke vjere i vršenja Njegove volje potiče da joj u svagdašnjem životu pokušamo biti što sličniji. Ove ćemo godine zasigurno u posebnom ozračju proslaviti i blagdan sv. Franje, i to s razlogom, još smo uvijek u Godini posvećena života. Primjer tog jednostavnog, skromnog, ali velikog čovjeka Franje i danas nam je izazov. Dok svi mi volimo govoriti o promjenama, često pozivamo druge na promjenu, sv. Franjo najprije je promijenio sebe. Gledajmo njezin primjer i učimimo i mi nešto, počevši od sebe, da ovo lijepo jesensko vrijeme bude na duhovnu korist svakome od nas. Nadam se da će tome doprinijeti i ovaj broj Ladonje.

Susret Predsjednice i našeg ordinarija

Povodom otvaranja Ureda u Puli predsjednica Kolinda Grabar Kitarović primila je u ponedjeljak 14. rujna 2015., porečkog i pulskog ordinarija mons. Dražena Kutlešu.

Predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović privremeno je otvorila Ured u pulskom Domu hrvatskih branitelja. U Puli će se ovaj tjedan susretati s gospodarstvenicima te ljudima iz političkog i kulturnog života Istre. Prve je na razgovor primila istarskog župana Valtera Flegu i pulskoga gradonačelnika Borisa Miletića. Podizanjem zastave Republike ispred Doma hrvatskih branitelja, u Puli je otvoren njezin privremeni Ured. Predsjednica je istaknula kako joj je čest i zadovoljstvo raditi i boraviti u Puli te je izrazila poštovanje i zahvalnost hrvatskim braniteljima. „Iako Istra nije bila neposredno ugrožena velikosrpskom agresijom, upravo ste vi, Istrani, najvećim odazivom pozivu na obranu Hrvatske na najbolji način iskazali svoje domoljublje”, rekla je Predsjednica i dodala kako brojnost poziva i molbi građana za susrete i razgovore pokazuje opravданost odluke da, slikovito rečeno, glavni grad Hrvatske u sljedećih nekoliko dana bude Pula. Nakon sastanka sa županom Valterom Flegom i pulskim gradonačelnikom Borisom Miletićem, Predsjednica je izjavila kako snažno zastupa decentralizaciju Hrvatske, a poduprla je i razvojne projekte i istaknula potrebu da se bivše vojne zone brže stave u uporabu. Predsjednica Kolinda Grabar Kitarović primila je u ponedjeljak 14. rujna 2015. biskupa porečkog i pulskog, monsinjora Dražena Kutlešu te rektora Sveučilišta Jurja Dobrile Alfija Barbierija. Istoga dana obišla je brodogradilišta Uljanik i Tehnomont te pulske vojne zone za koje je istaknula da ne može shvatiti kako se ti objekti ne daju na upravljanje lokalnoj samoupravi i zašto se ne realiziraju projekti koji bi pridonijeli razvoju. (Nives Kalebić/Radio Pula)

IMPRESUM

Pokrenuo Antun Hek, od lipnja do listopada 1972. listić – prilog obiteljskog časopisa Kana, samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač:

Biskupski ordinarijat Porečke i Pulske biskupije

Glavni urednik: Vilim Grbac

Zamjenik glavnog urednika: Željko Mrak

Uredništvo: Blaž Bošnjaković, Vilim Grbac, Ilija Jakovljević, Tomislav Milohanić, Željko Mrak

Adresa uredništva:

Dobrilina 6, 52000 Pazin, tel: 052/624-863, ladonja@biskupija-porecko-pulsa.hr

List izlazi 12 puta godišnje

Grafičko oblikovanje i priprema: David Ivić

Tisk/Nakladnik:

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Žiro račun: 2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144

IBAN: HR7324020061100107336

SWIFT ESBC HR 22

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN 1330-5018

Naslovnica: Listopad - mjesec krunice

Uz Svjetski dan molitve za skrb za stvorenja – prvi put 1. rujna 2015.!

Kod nas vlada uvjerenje da ako se nekim poslom, nekom idejom, nekim novotarijama, ne obogatiš preko noći, da to ništa ne vrijedi i ne treba ni započinjati "Sizifov posao". Zato su, a ne samo zbog visokih poreza, prazna i pusta naša polja, oranice i vrtovi, kokošinjci i svinjci, štale i... A naše šume pune su šikara i niskog raslinja pa kad se zapale "gore li, gore!" Jer se ni s čim od toga ne da obogatiti preko noći. Zbog toga cijelu naciju hvata osjećaj kolektivne nemoći da se išta pokrene. Svi samo čekaju da nam dođu u goste euri, dolari, funte i *svašta-nešta* takvoga. I dok čekaju, umiru od dosade i smišljaju jedni drugima pakosti i naslađuju se tuđim nevoljama i grijesima političara, glumaca, pjevača i svećenika iz realnog života ili "likova" iz TV-serija. Zato podimo u "šetnju" zemaljskim vrtom što nam ga Gospod podari da ga čuvamo i obrađujemo. Podimo po "nalogu" pape Franje. Molimo i razmišljajmo. Vidimo da kao pojedinci ili male skupine ne možemo bitno utjecati na procese u pogledu globalne klime i zaštite okoliša. Ali tu nećemo stati! Možemo i ćemo nešto činiti u svome svjetiću. Izgleda da svako malo iz svijeta politike nekome zatreba slika ili priča iz kontejnera. Oni koji za njom posežu, zaista se svojski potruđe da bude što negativnija, što crnja, bez zrake svjetlosti, na granici prokletstva... I kao da je to pojam najniže ljudske bijede. No, nakon prvog šoka, kad se malo promisli, kad se malo pogleda tko su ti ljudi koji "kopaju" po kontejneru, stvari izgledaju

nešto drugačije. Naravno da ovo zapažanje i razmišljanje nije cjelovito, nego zahvaća neke dijelove stvarnosti. Ovo je pokušaj sagledanja s pozitivne strane motrišta. Zadržao bih svoju pozornost na sakupljačima plastičnih boca. Ovi su se ljudi pripremili za svoj posao, i fizički i psihički. Fizička priprema podrazumijeva prikladne pomoćne alate "sam svoj majstor" proizvodnje, kojima na brzinu ispremiješaju sadržinu kontejnera i vješto izvade plastičnu bocu, ako je otkriju. Tu se vidi rutina i iskustvo. Može se reći da su profesionalci u tom poslu. Psihička priprema podrazumijeva da su potpuno okrenuti svome poslu i ne zirkaju okolo vidi li ih tko i prepoznaće; ne zaustavljaju se ni fiksiraju svoj pogled na bilo komu osim na svom poslu. To čuva njihovu emocionalnost. Ogradili su se od znatiželnog i sažalnog svijeta.

Jednog sam dana na misi slušao, već po tko zna koji put, odlomak iz biblijske knjige Ponovljenog zakona gdje Jahve govori Izraelcima: "Kad žanješ žito na svojoj njivi pa zaboraviš koji snop na njivi, ne vraćaj se po nj; neka ostane došljaku, siroti i udovici, da te Jahve, Bog tvoj, blagoslov u svakom pothvatu ruku tvojih. Kad jednom omlatiš svoje masline, više iza sebe ne pretražuj; neka to ostane došljaku, siroti i udovici. Kad obereš svoj vinograd, ne paljekuj iza sebe; neka to bude za došljaka, sirotu i udovicu." U meni je to odjeknulo otrplike ovako: "Tebi nije nužan taj novac od praznih boca koje su ti ostale. Ne potražuj 50 lipa po boci za se, nego to ostavi

u kontejneru neka bude siromahu! I on, kad nađe bocu, blagoslivljat će te!" Od tada sam počeo stavljati boce u kontejner i znam da se netko raduje kad ih nađe. Možda će se koji čitatelj sablazniti nalazeći u ovim retcima cinizam. No, vara se. Ovi ljudi koji "istražuju" kontejnere, to će svakako raditi, bacao ja u kontejner boce ili ih isao prodati u svoju korist, s tom razlikom da će na ovaj način njihovo traženje biti plodno. I bit će radosni. Možda će se netko drugi zgražati i reći da društvo i Crkva (budući da ja koji pišem jesam njen član) trebaju naći i osigurati ljudima dostojni posao i dostojnije uvjete rada, a ne podržavati nešto ovako nedostojno. To je svakako istina, ali dok se to "dostojni" ne pokaže i ne ukaže, i ovo je više od pustih priča, oběćanja i moraliziranja. Sitno, ali konkretno. Od tog sitnog i konkretnog netko iz dana u dan živi i preživjava. Godinama sakupljamo plastične čepove. Ljudi ih donose radosna lica svake nedjelje u sakristiju. Mnogi mi ih u raznim prilikama i na raznim mjestima predaju u najlon-vrećici, iz svih župa Labinskog dekanata, ali i iz Pule i drugih mjesta. Nikakva izravna korist meni, nika-kva izravna korist njima, ali za naše cjelo-kupno društvo velika jer spašavamo okoliš od "rasijanih" čepova i pomažemo kupnju medicinskih pomagala potrebnima. Onda, može li se štogod učiniti? Je li to vrijedno? A, tek duhovno zadovoljstvo koje se rađa u samozatajnim, dobrim dušama! To nitko ne može ni platiti, ni kupiti, ni oteti.

O poniznosti

Kad bismo jednog za drugim slušali dvojicu govornika, jednog bahatog i jednog poniznog, mogli bismo usporediti snagu njihovih argumenata, ali i učinak koji bi na slušatelje imali, najprije bahati pa onda ponizni. Kad bi ta dvojica govornika imala zadatok pridobiti svoje slušatelje za neki cilj, što mislite, koji bi bolje prošao? Bi li bahati govornik svojom agresivnošću ostavio dojam sigurnosti te za sebe pridobio one kojima je takav osjećaj sigurnosti potreban? Možda bi ponizni govornik ostavio dojam slabosti te bi kod nesigurnih slušatelja stvorio neku vrstu nepovjerenja ili pak dojam da su njegovi argumenti slabí – zato što nisu agresivni? Ili bi ponizni govornik blagošću osvojio slušatelje?

U svakom slučaju, bilo bi zanimljivo promatrati, poput neke stilske vježbe, kako isti argument, isti cilj može biti predstavljen na bahat ili pak ponizan način. Na razmišljanje me potakla misao iz pera japanskog zen-pjesnika imenom Mitsuo Aida: „*Samo istina dira dušu.*“ Što je naša komunikacija koja istinu zaobilazi ili je iskriviljuje? Čini se, i mislim da je to pjesnik dobro formulirao, da dira sve, samo ne dušu. Kako možemo očekivati da čemo doprijeti do drugog čovjeka ako ne govorimo istinu ili pak tu istinu ne živimo? Vratimo se na ona dva fiktivna govornika: mislim da bahatost i poniznost u svojoj osnovi mogu predstavljati dva čovjekova lica, jedno laž-

no i drugo istinito. Čovjek je velik u svojoj jedinstvenosti i neponovljivosti, ali opet toliko malen u ovom beskraju da svaka ljudska bahatost biva ponajprije smiješnom, osim što je lažna i sterilna. Iako na tren može nekome biti uvjerljiva, bahatost je u svojoj biti laž i na kraju otužno završava tamo gdje bi najmanje htjela: daleko od ljudskog srca i duše, ne dotičući nikoga. *Ko mjesto što ječi, ili cimbalo što zveči,* napisao je davno Pavao iz Tarza (1 Korinćanima 13). Ona prava istina o čovjeku jest slika poniznosti – koja se ne ustručava odreći sebe i priznati slabosti te upravo u tom odricanju, na paradoksalan način, ostaje najviše vjerna istini.

Genijalnost poniznosti

Književnik Oscar Wilde negdje je zapisaо: *Svatko može dati odgovore, ali samo genijalac može postaviti pitanje.* Umijeće postavljanja pitanja vrhunski je zadatok čovjekova uma, bez kojeg nema pravog napretka. Naziremo u ovoj misli visoko vrednovanje čovjekove tragateljske dimenzije, očitovane u sposobnosti propitivanja. Čovjekovo traganje genijalnim čini stav čuđenja, koji polazi od svijesti da postoji nešto nepoznato što tek treba izučiti. Čovjek koji može postaviti pitanje ponizan je u odnosu prema sebi, priznajući da mu je znanje nedovršeno. Poniznost je potrebna i u odnosu na predmet koji se izučava: u protivnom pitanje neće voditi k novom znanju,

već će se pitalac samo dublje ukopavati u vlastite predrasude. Bez poniznosti nema dobrih pitanja: zato su brillantna pitanja malenih, pitanja djece. Brojne su napisane i objavljene knjige, pjesme, romani, rapsprave, novinski članci. Ali, samo su neke zapamćene. Među njima malo je onih za koje možemo reći da su doista utjecajne. Slijedeći Wildeovu intuiciju, nameće mi se zaključak da pravi test vremena i duha mogu proći samo one misli, riječi i djela iza kojih stoji iskreno traženje poniznog čovjeka koji je znao postaviti neko dobro pitanje. Kako se poniznost uči? Erich Fromm je u knjizi *Umijeće ljubavi* opisao poniznost kao čovjekovu sposobnost da razumom objektivno sagleda sebe. Takva se objektivnost ne postiže silom i ponižavanjem, pa bilo ono i vrlo sofisticirano. Poniznost je moguća i donosi ploda samo ako izvire iz autentičnog iskustva ljubavi. Kako u svojoj želji da drugome prenese važnost poniznosti čovjek stvorio suprotni učinak, mora polaziti od sebe te vlastitom poniznošću osvijestiti drugoga. Evandeoski je primjer poniznosti Isus, koji eksplicitno poziva učenike na naslijedovanje Njegova ponizna stava. Iz Njegove poniznosti izvire i niz pitanja koje postavlja svojim sugovornicima. Načinom propitivanja, ali i sadržajem, baš Isus otkriva zašto je poniznost prava snaga mudrog čovjeka.

Izbjeglička drama

Ušestom i sedmom stoljeću poslije Krista dogodila se velika seoba naroda. Germanska i druga plemena sa sjevera prodrala su masovno na jug ondašnje Europe. Razlozi seobe nisu bili prvenstveno ratovi, razaranja, odrubljene glave ili vjerski fanatizam. Onađnji su doseljenici jednostavno osjetili da se na jugu Europe bolje živi, da postoji razvijenija civilizacija. Iskoristili su masovna nenapućena prostranstva, katkad uz primjenu sile. Srednja i južna Europa nije bila jedinstvena, granice pomalo fluidne. Ona nekadašnja Europa bila je oslabljena ratovima, ali i moralnom dekadentnošću i neslogom i unutar pojedinih država ili plemena. Doseljenici su našli Europu nespremnu. Sve je to pospješilo tzv. seobu naroda, tako da su doseljenici pomalo promijenili sam identitet Europe. Može li se to usporediti s trenutnim događanjima s izbjeglicama s juga?

Povjesne seobe ljudi

Uostalom, razvijena Europa, unazad više stoljeća, bila je privlačna ljudima iz siromašnijih krajeva svijeta. Svi ovi doseljenici do danas nisu bitno utjecali na tzv. identitet, ili bolje rečeno, civilizacijsko naličje Europe. Što više, mnogi su se uspjeli potpuno integrirati u novu sredinu, sa svim pravima i dužnostima svakog europskog građanina. Takve seobe događale su se i unutar same srednje i južne Europe. Kolike su hrvatske obitelji opstale i prosperirale jer su emigrirale u druge zapadnoeuropeiske zemlje? Što više, mnogi su Hrvati emigrirali ne samo iz ekonomskih razloga nego su bježali pred ondašnjim jugoslavenskim terorom nad neistomišljenicima komunističkog režima. Koliko emigranata imaju Italija, Grčka i Španjolska u svim zemljama svijeta? Svi ti emigranti uglavnom nisu mijenjali ili bitno utjecali na promjenu identiteta jedne

zemlje. Naprotiv, vrlo često bitno su doprinijeli razvoju i napretku zemlje u koju su doselili. Uglavnom su takve seobe ljudi i čitavih zajednica protjecale nečujno, govo prirodno. Nisu izazivale nikakav strah.

Bezosjećajna Europa?

Današnja seoba s juga prema sjeveru u nekim segmentima sliči ovim povijesnim seobama. Nedvojbeno je da je i danas razlog velike seobe ljudi iz Sirije, Libije, Irake i drugih azijskih i sjevernoafričkih zemalja jednostavna težnja za boljim životom. Isto je tako jasno da mnogi ljudi bježe pred terorom tzv. islamske države koja reže glave neistomišljenicima ili pred ratnim razaranjima u Siriji i drugim zemljama. Ono što upada u oči jest činjenica da vjerojatno nikada takve mase ljudi nisu selile iz jednog kraja svijeta na drugi s tako goleim osjećajem straha. Nikada se nisu događale tako iznenadno. Nikada nisu bile praćene tolikom patnjom i neizvjesnošću. Strah, patnja, neizvjesnost, smrt postale su gotovo prihvaćene kao „nužno зло“. Europu ne dira previše činjenica o dvije ili tri stotine utopljenika u Sredozemlju niti o 70 ili 80 ugušenih u zatvorenom kamionu. Danas mađarski premijer gradi zidove prema jugu. Valjda se ne sjeća ili ne želi sjetiti da su i Mađari tek kasnije naselili sadašnju Mađarsku. Da im je netko na tom putu gradio zidove, možda bi i danas čamili negdje u nekakvoj azijskoj stepi. A što tek reći o slovenskom novinaru i tzv. „teologu“ koji predlaže da se puca na sve izbjeglice kada se približe na 500 metara slovenskoj granici.

Što se Europa mora pitati?

Europa se mora pitati kako to da je pristala masovno sudjelovati u koaliciji koja je, na čelu s SAD-om, otišla pokoriti Irak na temelju lažnih dojava o atomskom naoružanju te države, a nije prstom maknula

u sprječavanju terora tzv. islamske države nad svima koji se s njom ne slažu, pogotovo nad kršćanima. Ni odrubljivanje glava, ni paljenje žive djece, ni rušenje povijesnih znamenitosti, nisu mogli pomaknuti europsku elitu. Kako to da je Europa pokrenula ratnu mašineriju u svrgavanju libijskih čelnika, čija je okrutnost bila mačji kašalj u odnosu na ono što čine pripadnici tzv. islamske države, a sada se samo razmeće sterilnim izjavama? Ovdje se i ne radi o pravoj seobi. Ovo je masovni bijeg pred zlom. Sve naše oči usmjerene su na prenapučene kolodvore i izbjeglicama napučene prometnice, a ne prema izvoru zla. Ali se Europa ipak prvenstveno mora pitati kakav potencijal čine ove mase prestrašenih, razočaranih, ispačenih ljudi, pogotovo nakon što su osjetili da Europa pred njima gradi zidove. Gradnja zida izravno i nedvojbeno pokazuje lice moderne Europe. U takvoj situaciji teško je govoriti o mogućnosti integracije tih ljudi u europska društva. Ljudskost u postupanju prema onima koji su u nevolji ipak je osnovni preduvjet gradnje bilo kakva identiteta. Sve to naravno ne znači da takav masovni dolazak ljudi iz krajeva gdje vladaju sasvim drugi kulturološki i vrijednosni kriteriji ne predstavlja izazov, pa i opasnost, za povijesno, kulturno i vrijednosno nasljeđe Zapadne Europe, pogotovo za manje zemlje poput Hrvatske. No, uostalom, Europa nam je već u više navrata poručila kako vrijednosna pitanja za nju nisu prioritet. Uglavnom ostaju mrtvo slovo na papiru. Dakle, ne preostaje nam drugo nego barem pokazati prema tim izbjeglicama onaj minimum koji može učiniti svatko, a to je ljudskost. Za kršćane je to i danas prioritet.

Uršulinke – zaručnice Ljubavi i duhovne majke (I. DIO)

Anđeline kćeri – uršulinke

Uršulinke ili sestre "Družbe svete Uršule" zapravo su "Anđeline kćeri" koje vlastitom voljom odabiru stil života u duhu Meričanske duhovnosti. Polaganjem doživotnih zavjeta, uršulinke beskompromisno prihvaćaju djevičansko zaručničko sjedinjenje s Isusom Kristom koje je istovremeno prožeto duhovnim majčinstvom. Njihova utemeljiteljica sv. Andela Merici osniva "Družbu svete Uršule" 25. studenog 1535. g. na dan svete djevice i mučenice Katarine. U svoje posve originalno "Pravilo" daje upisati ono što je već živjela sa svojim družicama – u vremenu kad je bio običaj da redovnice žive u samostanu, odijeljene od svijeta, ona odlučuje da uršulinke žive svoju posvetu u svojoj životnoj sredini i naglašava važnost ženine uloge u čuvanju i prenošenju osnovnih vrijednosti.

Andela je svoju snagu i autoritet neprestano crpila u Evandelju, bila je žena molitve, zahvaćena ljubavlju prema Kristu, prožeta franjevačkom duhovnosti, ali isto tako i žena srca, otvorena za društvene probleme, koje s drugim laicima nastoji rješavati. Njezino, isprva diskretno djelovanje, malo -pomalo budi poštovanje i divljenje njezine okoline. Osobe iz svih društvenih sredina dolazile su od nje tražiti savjet te je postala tako poznatoma da je prozvana "La Madre". Njezino sve veće ižarivanje temelji se na duboku jedinstvu života usredotočenog na Boga, pobožnosti prema Kristovoj muci, presvetoj Euharistiji i posebno prema Presvetom Srcu Isusovu, ali isto tako i na izvanrednom daru izmirivanja i ujedinjavanja srdaca kao i na njenoj zaraznoj vrednosti koja je bila znak uravnoteženosti i mira u burnom vremenu vjerskih sumnji i nemira. Božji je zov ostao uporan, stoga Andela, bogata iskustvom, okuplja svoje družice u Družbu te ih stavlja pod zaštitu svete Uršule, koja ju je oduševila svojom izuzetnom hrabrošću te svojim potpunim predanjem i posvećenošću Isusu. U sv. Uršuli vidi dostanstvenu ženu, slobodnu od vremena u kojem živi, vođu mlađih žena, spremnu na bilo koje rizike u cilju očuvanja svoga zavjeta djevičanstva i vjernosti Isusu Kristu. Ove su kvalitete bile i ostale izazov svim uršulkama, tj. "duhovnim kćerima" sv. Andele, koje nasljeđujući njenu duhovnost, slobodno odabiru djevičansku posvetu Kristu u vidu zaručničkog odnosa sazdanog

od kontemplacije i akcije, od darivanja i odricanja, svjedočenja životom i djelovanjem koje ne dopušta nikakvo onečišćenje duše i tijela. **Dostojanstvo zaručničkog sjedinjenja** odražava se u dvostrukoj ljubavi koja se manifestira u unutarnjem držanju i vanjskom ponašanju. Time se uršulinka potpuno ostvaruje u intimnosti sa Zaručnikom, osobnom opredijeljenošću za pripadnost Isusu Kristu, ali istodobno i u svom duhovnom majčinstvu koje se ostvaruje u prenošenju Radosne vijesti: da nas Bog neizmjereno ljubi, da je svakoga predodredio da bude Njegovo ljubljeno dijete koje je otkupio krvlju svoga Ljubljennoga Sina. Uršulinka, Kraljeva zaručnica, želi svome Zaručniku **rađati djecu, a to ostvaruje tako da** u svojoj životnoj sredini podiže zanimanje za svoga Gospodina nešobičnim pomaganjem bližnjima u njihovu duhovnom rastu, izgrađivanjem kršćanina, privođenjem duša Gospodinu, a katkada i novih zaručnica – kako je i sama Andela rekla: "Budi puna revnosti i žara da ti tvoja djeca, odgajanici, budu urešeni iskrenim i lijepim ponašanjem, da budu što sličniji Isusu Kristu!" (*Ostavština*).

Lik i karizma sv. Andele Merici

Andela se rodila 1474. u Desenzanu u Italiji. To je vrijeme bilo vrijeme talijanske renesanse, na kraju 15. st. u kojem bogatstvo elite nije moglo sakriti opasne i trajne probleme društva iz kojeg su bez prestanka nadolazile bolesti, glad, ratovi... Čini se da je očeva obitelj Merici pripadala sitnom brešanskom plemstvu, dok je majka potjecala iz bilježničke obitelji Bianchi iz Salòa čiji su članovi bili uključeni u općinsku administraciju. Andelin otac običavao je svojoj obitelji svake večeri čitati o životima svetaca, što je duboko utjecalo na unutarnji život Andele, stoga je još kao djevojčica, obilježena nekim nutarnjim zovom, nagovorila stariju sestru da napuste roditeljski dom s namjerom da postanu pustinjakinje, poput mnogih svetaca o kojima im je otac čitao. No, bile su još premale, roditelji su ih pronašli i vratili kući. Kada je Andela imala između 16 i 18 godina, ostala je sama, njezina je starija sestra umrla, a isto tako i roditelji pa je morala seliti svom ujaku u Salò. Andela je bila vrlo profinjena i izuzetno lijepa djevojka s ljupkim osmijehom i dugom plavom kosom, no ona nije davala

važnosti svom vanjskom izgledu, o čemu nam govori i jedna znakovita pojedinost iz njezina života. Naime, kada je Andela shvatila da njena kosa izaziva divljenje mnogih djevojaka, ali isto tako i mladića, oprala je svoju kosu u kupelji od luga i čađe jer je htjela živjeti samo za Isusa koji je za nju bio jedini pravi izvor smisla života. Odlučila je svoj život pokloniti samo Isusu. Iako je po statusu u društvu mogla živjeti lagodnim životom, bespogovorno je obavljala sve kućne poslove: sjala brašno, mijesala kruh, prala rublje, crpila vodu iz zdenca, a uz to je zdušno postila i odričala se. Njezina sve veća čežnja za Isusom i svakodnevnim pričešćivanjem (što nije bilo uobičajeno ni dopušteno u ono vrijeme) motiviralo ju je da pristupi redu franjevačke trećoredice. S nazivom "Sur Anzola" – "Sestra Andela" odijeva se u grubu halju svezanu o pasu uzetom, bijeli veo obavija joj lice.

Vrativši se u Desenzano u rodnu kuću, Andela obavlja obične svakodnevne kućne i poljske poslove te javno živi evandeoski život vršeći djela duhovnog i tjelesnog milosrđa. Bila je uvijek otvorena za potrebe svojih susjeda i svih potrebitih, stoga su ljudi u njoj prepoznавali osobu kojoj se mogu uteći u slučaju potrebe.

Proročki navještaj o Družbi djevica

Za vrijeme popodnevnog odmora kod žetve, Andela je u molitvi imala viziju

ljestava koje vode u nebo i primila proročki navještaj o Družbi djevica koju će jednoga dana utemeljiti. U drugoj viziji zadobila je sigurnost da njezina sestra uživa mir raja. Kao franjevačka trećoredica redovito posjećuje duhovnika u Salou, ispovijeda se, traži i provjerava što Bog želi od nje.

Godine 1516., iz poslušnosti prema svom duhovniku, Andjela odlazi u Bresciu ohrabriti Caterinu Patengola kojoj su umrila dva sina. Možemo reći da je na taj način Andjela započela svoje poslanje tješenja i savjetovanja, kao i poslanje duhovne voditeljice.

Andjela je svojim uobičajenim naporima, svojim postom i odricanjem dodala tada nov oblik pokore: hodočašća. Pritom treba napomenuti da je putovanje u Andjelinu vrijeme bilo vrlo opasno jer su sa svih strana vrebale različite opasnosti. U to je vrijeme za putovanje lađom u Svetu Zemlju trebala odlučna volja, muževna hrabrost i fizička otpornost prema svakoj kušnji, o čemu nam svjedoči i venecijanski kroničar Marino Sanudo. On je u svojoj kronici slikovito opisao avanturu putovanja 1524. godine iz Svetog Zemlje u Veneciju, kada se Veliki kancelar Kandije, zbog pogibeljnosti putovanja hodočasnicičkom lađom, zavjetovao da će se tijekom deset godina oblačiti samo u sivo ako živ i zdrav stigne u Veneciju. Andjelina živa pobožnost prema Isusovoj Muci i Krvi te njeno duboko štovanje svetih, kao i mučenika Crkve, u izravnoj su vezi s njezinim hodočascima u Svetu Zemlju, Rim, Mantovu i dvaput na Svetu goru Varallo. Ipak, njen je najpoznatije hodočašće ono u Svetu Zemlju koje je opisao njezin suputnik Antonio Romano. Tada je Andjela na putu iznenada oslijepila pa je sveta mjesta u Jeruzalemu "gledala" očima srca, iznutra proživiljavajući otajstvo Kristove patnje. Na povratku je proživjela pogibeljnu oluju i napad Turaka. No, Andjela je imala pouzdanja i čvrstu vjeru u Boga da će joj u svemu pomoći te nije klonula duhom. Njezino je veliko povjerenje u Božje djelovanje rezultiralo da su svi bili čudesno spašeni od oluje i od Turaka, a Andjeli je vraćen vid. Evo još jedne znakovite pojedinosti: Andjela prelazi na konju podivljalu bujicu preko jedne vrlo uske brvi blizu mjesta Montebello kraj Vicenze. Je li to predaja ili legenda? Marino Sanudo

piše da su se tog svibnja 1524. sručile na to područje potopne kiše od kojih su toliko nabujali potoci i rijeke da su zakočile bilo koje kretanje po tom području.

Duboko uronjena u Boga

Eto, takva je bila Andjela Merici! Neustrašiva žena, pogleda uprta u budućnost, svjesna opasnosti, ali istodobno odlučna da se s njima suoči, žena koja pliva protiv struje i koja razbija zastarjeli sustav obnoviteljskom snagom proroštva primljenog od Duha Božjega. Svojim je stilom života svjedočila da Bog uvijek daje snage da se svaki zadatak može izvršiti te je uvijek bila ponizna pred velikom moći Njegovom: "Stoga, ponizite se pod Njegovom moćnom rukom i bit ćete prosvijetljene." (*Spomeni*)

Bila je duboko uronjena u Boga, istinska Zaručnica Ljubavi koja je znala samo ljubiti, o čemu svjedoči i zadnji dio njene *Ostavštine*: "A tvoje glavno utočište neka bude do nogu Isusa Krista i tu se sa svima svojima žarko moli! Tada će, bez sumnje, Isus Krist biti među vama, prosvjetljivat će vas i poučavati kao pravi i dobri Učitelj. Vjeruj, ne sumnjaj, imaj čvrstu vjeru da će tako biti. Znam što govorim. Raduj se! Budi dobre volje! Vjerno i radosno ustraj u započetom djelu! A čuvaj se, čuvaj, kažem ti, da ne izgubiš svetu radost i žar! Želim te zagrliti i dati ti poljubac mira, moleći Boga da te blagoslovi. U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen."

No, Andjela je morala nadasve iskusiti dnevne poteškoće koje je u to vrijeme susretala neudana žena ili udovica koja je sama prolazila kroz život. Živjela je i iskustvo osamljenosti posvećene žene jer u svijetu nije imala potpore duhovne obitelji, budući da tada u Desenzanu još nije bilo franjevaca. Pod utjecajem Duha Svetoga željela je u svoj institut uliti svijest zajedništva koju je sažela u jedan izraz na samom početku *Pravila*: "Bog vam je udijelio milost... da se ujedinite zajedno...", a posebno ju izražava u *Posljednjem spomenu*: "Budite sve složne, sve ujedinjene zajedno, jednog srca i jednog htijenja. Budite povezane

jedna s drugom vezom ljubavi, cijeneći se i pomažući, podnoseći se u Isusu Kristu... jer kažem vam, ostanete li tako sve zajedno srcem ujedinjene, bit ćete kao najtvrdja stijena ili neosvojiva tvrđava protiv svih protivština i progona i đavolskih varki."

Život molitve i askeze

Cekajući svoj čas, Andjela je provodila u Brescii život molitve i askeze, no nije joj bilo strano društveno stanje svakodnevice, o čemu govore svjedočanstva *Nazarijevo Procesa* iz 1568. godine. Andjela, uvjernjivom snagom svoje riječi, izmiruje dva nepomirljiva neprijatelja; svojom ublažujućom riječju donosi utjehu neutješnim; zdušno se zauzima za slabe i nemoćne; ižaruje zaraznu snagu svoje vjere da pobuđuje trajna obraćenja; tumači smisao Svetog pisma propovjednicima i teologozima koji ju posjećuju te tim svojim subesjednicima "drži tako lijepo, učene i duhovne nagovore". Andjela jednako prima, sluša i savjetuje članove visokog brešanskog društva, kao i male ljudi. K njoj se utječu u najrazličitijim okolnostima, kako to govori Agostino Gallo: u trenutcima nesloge, u krizama savesti, u obiteljskim svađama, kad treba napisati oporuku ili se oženiti, oženiti sina ili udati kćer... Svi ti ljudi koji trpe, koji su uznemireni, ili su napadnuti sumnjama, primaju blagodat okrepljujuće i utješne riječi koja donosi svjetlo ove žene koja je sposobna prilagoditi se svim vrstama sugovornika. Upravo će ta karizma riječi kasnije usmjeriti i oživljavati specifično služenje uršulinku po katehezi i odgoju mladeži.

Dana 27. siječnja 1540. Andjela je ušla u vječni život. Na zemlji je ostavila svoje remek-djelo Družbu sv. Uršule i tri dijelca vrlo duboke duhovnosti: *Pravilo*, *Spomene* i *Ostavštinu*, koje općenito nazivamo njezinim *Spisima*. Iako su Družba i Spisi tipično vjerskog nadahnuka, oni će postati odgovor na vrlo naglašen socijalni problem, na problem žene. Andjela će na svoj način, a da to nije uopće bio motiv koji ju je nadahnjivao, potaknuti djevice Družbe da zakorače na dugačak i težak put promaknuća žene. I došlo je do neočekivana rezultata djelovanja Duha Svetoga na tu bogatu, intuitivnu narav koja je bila sposobna primijetiti titraje ljudskog srca i otkriti u njemu njegove najdublje težnje. U

svojim se *Spisima* Andjela otkriva kao profinjena i osjetljiva, a istodobno i energična žena, koja sve razumije, ali se nikada ne koleba. Andjela će uključiti osobne darove, kreativnu sposobnost, stecene kreposti i Božju milost u ostvarenje proročke vizije u Brodazzu (u kojoj Bog od nje želi osnutak družbe djevica) i užet će za zaštitnicu sv. Uršulu, jednu od najpopularnijih svetica zbog njezinih jedanaest tisuća djevica, koje, prema legendi, čine pratinju toj kneginji

koja je obećana za ženu, ali koje će je jednako tako slijediti iz ljubavi prema Kristu sve do mučeništva.

Poslanje sv. Andđele

Prije gotovo 500 godina, Andela Merici, potaknuta Božjim Duhom, dala je svojim kćerima poslanje i to ne da čine ovo ili ono, nego da u srcu Crkve BUDU žive ikone tog otajstva saveza: "Izabrane ste da budete prave i netaknute zaručnice Sina Božeg-a." To je "novo i čudesno dostojanstvo", dodaje još ona. To je dostojanstvo ustvari dostojanstvo svake ljudske osobe pozvane da zaodjene svadbenu haljinu i da uđe u svadbenu dvoranu, a uršulinke su iznad svega pozvane da tome budu znak.

Sv. Andjela poziva svoje kćeri da razumiju današnji svijet, osobito onaj u kojem žive naši mladi te revno bodri da ustrajno navještaju Evandjele, neovisno o teškoćama na koje nailaze u svojoj životnoj sredini, što je zabilježeno i u njenim *Spomenima*: "Radite, pokrenite se, vjerujte, trudite se, uzdajte se, vičite mu svim srcem svojim, i, budete li sve upravljale na hvalu i slavu Njegovu, bez sumnje ćete vidjeti divnih stvari." Ono što uršulinke treba pokretati jest ljubav prema Bogu i prema samoj osobi s kojom se treba ophoditi ljubazno i čovječno. Zadatak nije nimalo lagan i sv. Andjela je toga svjesna i zato poručuje svojim kćerima: "...koliko morate moliti Boga da vas prosvijetli, vodi i pouči u onome što vam je činiti oko tog zadatka iz ljubavi prema njemu..." Moliti treba, živjeti u trajnoj čežnji za Bogom, stvarati u sebi prostor u kojem će on moći biti trajno prisutan. Samo će u toj najdubljoj jezgri i najtišoj šutnji uršulinka otkrivati tko je i što joj je činiti iz ljubavi prema Njemu. Molitva je život duše, ona je i izvor uršulinskog apostolskog žara; što će više tražiti i pro-

nalaziti Boga u svemu i u svima, to će njen apostolat biti kvalitetniji, vjerniji i uspješniji; što će ona više biti nastanjena Bogom, to će On biti djelotvorniji. (*Priredila: s. Andreja Dujić, OSU*)

Blagdan Gospe Žalosne

MURINE Neka nas ovaj blagdan tješi da nismo sami i da imamo moćnu zagovornicu na Nebu kojoj se svaki vjernik uvijek može utjecati i baš svaki grešnik može vratiti jer Isus je, govoreći Ivanu 'evo ti Majke', to rekao i svima nama, naglasio je vlč. Roko Smokrović u prigodnoj homiliji. Blagdan Majke Božje Žalosne proslavljen je u utorak 15. rujna 2015., u Svetištu Gospe Žalosne u Murinama, nedaleko Umaga, svečanim koncelebriranim misnim slavljem koje je predvodio novi župni vikar umaške župe vlč. Roko Smokrović, u suslavlju s dekanom Umaško-oprtaljskog dekanata preč. Mladenom Juvenalom Milohanićem, upraviteljem te crkve vlč. dr. Josipom Grpcem i drugim svećenicima iz Dekanata. Blagdan Majke Božje Žalosne svoje korijene nalazi u srednjem vijeku jer su već tada vjernici, promatraljući njezin lik, uvidjeli njezino trpljenje. Nije ta Gospa, žalosna, tužna žena, ona je prošla kroz te tuge i više nije žalosna, naglasio je Propovjednik te nastavio, ona je u radosti, u Nebu. O Blaženoj Djevici Mariji malo se govori u Svetom pismu, to je njezina poniznost, njezina neupadljivost, nije se željela isticati, za razliku od današnjih ljudi. U toj je poniznosti njezina veličina, istaknuo je vlč. Smokrović. Njezine su tuge počele već kad ju je Bog odabrao da bude Majka Isusova. Bog dopušta da ona, Majka Božja, trpi. Nije li u našim mislima prisutno razmišljanje, očekivanje, da će Bog nas,

praktične vjernike zaštiti više od ostalih?, zapitao se Propovjednik. No, pogledamo li Blaženu Djevicu Mariju, vidimo mnoge boli koje je Bog u njezinu životu dopustio: nerazumijevanje kod začeća, bijeg u Egipt, proroštvo da će joj mač probosti srce, dvanaestogodišnji sin koji se izgubi pa ga traže, pa kasnije odlazi od kuće, ulove ga, ubiju, razapnu, ona i pokapa svoga Sina.

„Domovinski rat u našoj nedavnoj povijesti nismo dobili oružjem, već krunicom oko vrata!“

Cijeli njezin život bio je protkan patnjama, no ona se nije bunila. Kaže Sвето писмо да је погранила то у своје срце и пређирала по њу. Није се побунила, већ је стрпљиво прихваћала, нјезино је „fiat“, било доиста прихваћање, свега, иако није разумјела. Показала је што је светост, вјеровала је своме Сину, вјеровала је да ће Бог првидjetи, и заиста, Узнесена је на Небо. На трагу тога требамо се запитати: што ми очекујемо од Бога, да нас заштити, сачува од трпљења? Прави вјерник види се, не када је све lijepo, већ се величина човјека види у проблемима, велик је онaj који у мукама устраје, који тада не sagrijesi protiv Boga. U današnjem svijetu, kada se u obiteljima i u društvu događaju mnoga zla i odbacivanja, imamo moćnu zagovornicu kojoj se uvijek možemo uteći jer ona je prošla sve najveće boli, ona će nas razumjeti. Krunicu i druge marijanske pobožnosti ne molimo zbog Nje, već da nam da snage pa ne odustanemo u problemima, koji nas svakodnevno pritišću. Nema te milosti koja nije prošla preko Majke Božje, od samog početka, od njezine intervencije na svadbi u Kani kada je potakla Isusa da pomogne. Isus je učinio na njezinu riječ, molite dakle i vi, molite Blaženu djevicu Mariju da vam pomogne da ne pobegnete, da ostanete vjerni Bogu, do kraja, pozvao je Propovjednik okupljene vjernike. Molite da ljudi u vama, u vašem životu, u vašim djelima mogu vidjeti Boga. Crkva nam kaže da imamo premoćnu zagovornicu u Blaženoj Djevici Mariji, koju nam je Bog dao govoreći Ivanu 'evo ti Majke'. I Domovinski rat u našoj nedavnoj povijesti nismo dobili oružjem, већ krunicom oko vrata i molitvom „Zdravo Marijo“ na usnama, rekao je Propovjednik citirajući pok. nadbiskupa Jurića, jednako tako можемо добити и sve bitke u svome svakodnevnom životu, utječući se za zagovor Blaženoj Djevici Mariji, zaključio je vlč. Smokrović. Izražavajući zahvale svima koji su na bilo koji način doprinijeli priprema za proslavu blagdana Gospe Žalosne, vlč. Grbac naglasio je humanitarni aspekt domjenka koji je uslijedio nakon mise jer je prihod od simbolične cijene konzumacije pića namijenjen karitativnoj svrsi, za pomoć obiteljima slabijeg imovinskog stanja na tom području. (www.biskupija-porecka-pulska.hr)

Obilježena 68. obljetnica mučeništva bl. Miroslava Bulešića

Danas, na ovaj veliki dan kad smo sjedinjeni u molitvi i častimo blaženog Miroslava Bulešića, sjetimo se da smo pozvani slijediti njegov primjer vjere i vjernosti Bogu do kraja života, kao živi članovi Crkve kojoj s ponosom pripadamo već četrnaest stoljeća i koja je i danas, i ostaje zauvijek, jedna, sveta, katolička i apostolska!, naglasio je nadbiskup Rajić u homiliji.

Uponedjeljak 24. kolovoza 2015. godine navršila se 68. obljetnica mučeništva našeg najmlađeg blaženika Miroslava Bulešića, a to je ujedno i drugo obilježavanje obljetnice njegova mučeništva nakon beatifikacije. Obljetnica mučeničke smrti bl. Miroslava Bulešića u njegovoј je rođnoј župi Svetvinčenat obilježena svećanim koncelebriranim večernjim misnim slavljem koje je predvodio mons. dr. Petar Rajić, naslovni nadbiskup Sarsenteruma, novoimenovani apostolski nuncij u Angoli te Svetom Tomi i Principu. Koncelebrirali su porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša, biskup u miru mons. Ivan Milovan te tridesetak svećenika. Na početku misnog slavlja predvoditelja, okupljene svećenike i vjerni puk pozdravio je biskup domaćin mons. Kutleša. Mons. Rajić se, uz zahvalu na pozivu za predvođenje tog misnog slavlja, prisjetio radosti što je mogao osobno sudjelovati na slavlju Beatifikacije 2013. godine te naglasio kako u bl. Bulešiću slavimo jednog velikana naše vjere koji je dao život za Krista i za Crkvu. Mons. Rajić je homiliju započeo govoreći uvodno o životvornoj Božjoj riječi koja se u našem svakidašnjem životu očituje, ako smo otvoreni primiti je i usvojiti u srcu, a koja se najsavršenije objavila u Kristu, u svemu što je govorio, činio i naučavao. Zato sav Isusov život, preko smrti i uskršnja, govori i nama danas kako je On doista utjelovljenje i ostvarenje Božje riječi među nama, naglasio je Propovjednik i nastavio: Isus je ujedno i sijač Riječi koji je i sam postao sjeme umrlo da bi oživio i nama vratio život. Taj isti Isus uspoređuje naša srca sa zemljom koja je spremna primiti sjeme Božje riječi. Iako naša srca mogu biti poput plitke zemlje ili kamenitog tla koje uopće ne prima sjeme, ili možda ugušena zbog trnja životnih briga i nevolja, postoji i malo dobra tla na koje Bog računa, koje je spremno proizvoditi i stostrukе plodove ljubavi i dobrote. Postati dobro tlo, koje

može primiti sjeme Božje riječi kako bi rodilo dobrim plodovima u našem životu, sažetak je našeg kršćanskog poziva. Među svijetlim primjerima vjernika, koji su postali dobro tlo, primili sjeme Božje riječi i dopustili da proklijaju, raste i donosi mnoge dobre plodove bio je i blaženi Miroslav Bulešić, rekao je Propovjednik te naglasio pojedine elemente iz Blaženikova života, s posebnim naglaskom kako je svoje pastoralne dužnosti obavljao vjerno i odlučno tijekom onih teških vremena, slaveći Boga u svemu, unatoč protivljenju komunista.

Pozvani slijediti njegov primjer vjere i vjernosti Bogu

Divimo se ovom hrabrom svjedoku mučeniku kao i svim našim ostalim katoličkim svjedocima vjere koji su nesrebično dali najveći dar – vlastiti život za Boga, za Crkvu i za narode kojima su pripadali i služili. Častimo uspomenu blaženog svećenika Miroslava koji je bio svjestan opasnosti vremena u kojem je živio i koji je hrabro položio svoj život kao svjedočanstvo svoje vjere i potpunog pouzdanja u Boga. No danas, možda više nego ikada, Kristu i Njegovoј Crkvi trebaju vjernici koji su spremni živjeti i svjedočiti za njega. Ti vjernici nisu samo svećenici i časne sestre koji će uvijek biti potrebni u Crkvi nego i svjetovnjaci, dakle, Vi, braćo i sestre, koji svojim riječima i dobrim primjerom možete doprijeti do mnogih i više nego posvećene osobe. Pitanje je samo koliko će ih se odazvati na

Isusov poziv jer nije nikada lako biti Kristov učenik i sljedbenik. Učenici su primili od Isusa ono što su trebali prenijeti drugima, a to je pravednost, mir i radost u Duhu Svetomu, što je očitovanje Kraljevstva Božjega među nama. Sve je drugo prolazno i nebitno za život. I doista, svi smo pozvani i poslani od Boga da i danas budemo pravedni jedni prema drugima, mirotvorci u svijetu, radosni svjedoci Kraljevstva Božjega, prepoznatljivi prijatelji Isusa Krista, koji je mir i spasenje naše. Zato se danas, zaključio je Propovjednik, na ovaj veliki dan gdje smo sjedinjeni u molitvi i častimo blaženog Miroslava Bulešića, sjetimo se smo pozvani slijediti njegov primjer vjere i vjernosti Bogu, do kraja života, kao živi članovi Crkve kojoj s ponosom pripadamo već četrnaest stoljeća, koja je i danas i zauvijek ostaje jedna, sveta, katolička i apostolska! Po završetku misnog slavlja uslijedio je ofer, čašćenje relikvija Blaženika te ophod vjernika iza oltara gdje se u mikroklimatskim komorama čuvaju talar, koji je Blaženik nosio u trenutku mučeništva, i komad zida s njegovom krvlju.

Župa Svetvinčenat se na obilježavanje obljetnice pripravljala trodnevnicom u župnoj crkvi, od 21. do 23. kolovoza. Trodnevnicu je predvodio fra Ivan Matić, voditelj Kuće susreta „Tabor“ u Samoboru. Svake je večeri program započeo Krunicom te je nastavljen svetom misom i euharistiskim klanjanjem.(G. K.)

Obilježena 69. obljetnica mučeništva bl. Francesca Bonifacia

U župnoj je crkvi u Krasici 11. rujna 2015. godine svečanom misom, koju je predvodio mons. Dražen Kutleša, porečki i pulski biskup, u koncelebraciji s desetak svećenika, obilježena 69. obljetnica mučeništva – nestanka bl. Francesca Bonifacia. Bio je to svećenik rodom iz Pirana koji je službovao u župi Krasica i kojeg su 11. rujna 1946., na povratku iz Grožnjana prema Krasici, neprijatelji Crkve presrelj i odveli u nepoznato. Ubijen je, a grob mu nikada nije pronađen. Crkva ga je uzdigla na čast oltara 4. listopada 2008. godine kada je u katedrali sv. Justa u Trstu proglašen blaženim.

N a početku je sve okupljene riječima dobrodošlice pozdravio župnik domaćin vlač. Miroslaw Paraniak. Okupili smo se danas ovdje kako bismo zahvalili za život i djelovanje jednog svećenika koji je živio životom običnog svećenika, ali koji je svojim životom svjedočio upravo ono što bismo i mi htjeli biti, rekao je Biskup u homiliji. Jer svi bismo htjeli biti dobri dok nas to ništa ne košta, no kada za to treba uložiti puno truda, odustajemo. Ovdje vidimo primjer jednog svećenika koji je na svome putu dobrote i svetosti hrabro ustrajao unatoč teškim ratnim okolnostima. Tada je bilo teško biti vjernik, biti svećenik, ali on je ustrajno i hrabro tješio svoj narod i upravo je zato položio svoj život. Zašto su mučenici za nas u Crkvi tako značajni, zapitao se Biskup. Prie svega zato jer su oni u trenutku kada je bilo najteže pokazali svoju hrabrost. Ljudi se vrlo često, kada treba učiniti nešto veliko, jednostavno povuku, a one ljudi koji u takvim trenutcima daju najviše od sebe, pa i svoj život, nazivamo herojima. Mi u bl. Francescu vidimo čovjeka koji se unatoč svim okolnostima i vremenu nije priklonio onom izboru koji bi mu vjerojatno bio sačuvao život, već je hrabro, i po cijenu života, svjedočio za Isusa Krista. Mi u njemu vidimo jedan putokaz, kao i u svim svetcima i blaženicima, koji nas usmjerava na pravi put. U ljudskoj je naravi da nastojimo proći s manje truda, ali kada vidimo te naše velikane, poput našeg bl. Francesca, to nam daje snagu i ohrabrenje. On nas potiče na svetost. Svet znači biti različit od svega drugoga, i upravo nam sveti daju primjer te odvojenosti i pokazuju kakvi trebamo biti prema Kristu. Kada pogledamo povijest Crkve, prvi su kršćani bili mučeni i progonjeni upravo zato jer su bili drugačiji od drugih, nisu živjeli da bi ugadali svojim strastima, već su živjeli onako kako je trebalo živjeti kršćanski život. Tako su oni svojim životom svjedočili za Isusa i budili savjest drugim ljudima. Blaženi Francesco svoj je život uložio da bude savjest svoga stada. Mnogima se to nije svidjelo, ali upravo su taj kršćanski život i uzornost doveli do svega onoga što je blaženik doživio. Mi smo ovdje došli zahvaliti Bogu za život bl. Francesca Bonifacia, za sve ono dobro što je učinio za povjerene mu vjernike i za Crkvu, nikoga ne osuđivati jer nismo mi ti koji trebamo nekoga suditi, nego zahvaliti Bogu što nam je dao takvoga čovjeka u ovoj sredini. Velika je milost, i na to trebate biti ponosni, da ste imali jednog takvog svećenika koji je živio među vama i ostavio lijepe pastoralne plo-

dove, istaknuo je mons. Kutleša obraćajući se vjernicima župe Krasica.

Kao vjernici trebamo biti Bogu zahvalni i zapitati se što mi možemo učiniti za bl. Francesca. Možemo moliti i tražiti Božji zagovor da se dogodi čudo kako bi on bio proglašen svetim. Bog čini svoja čuda, ali ne kada mi hoćemo, nego ih on pripušta kada smatra da je najpotrebnije. Budimo, dakle, ustrajni u molitvi da se dogodi to čudo. Blaženi Francesco je, poput svakoga mučenika, pronašao nutarnju snagu u saznanju da tko se prepusta Gospodinu, ne može se izgubiti. Njegov nas primjer podsjeća da nije najveće zlo izgubiti život, već izgubiti dušu da bi se sačuvalo život, podsjetio je biskup Kutleša.

U prinos darova bilo je uključeno više župljana, a prinosili su uglavnom plodove zemlje iz svoga kraja. Na kraju se prigodnim zahvalama obratio domaći župnik, a nakon mise druženje je nastavljeno na lijepo uređenom prostoru ispred crkve.

Don Francesco rođen je u Piranu 7. 9. 1912. Majka mu je bila rodom iz Lanišća (Buždon), a otac je bio potomak stare piranske obitelji. Francesco je bio drugo od sedmoro djece, vrlo skromne, ali duboko religiozne obitelji. Kao dječak ulazi u dječačko sjemenište u Kopru gdje maturira, a kasnije odlazi u centralnu bogosloviju u Goriku. Dana 27. 12. 1936. u katedrali sv. Justa zaređen je za svećenika Tršćansko-koparske biskupije po rukama mons. Margottija. U siječnju 1937. proslavio je mlađu misu u župnoj crkvi sv. Jurja u Piranu. Prva tri mjeseca službe provodi u Piranu kao župni suradnik. Dana 1. travnja 1937. poslan je u Novigrad za kapelana i dvije godine nakon toga stiže u Krasicu, koja je tada bila filijala župe Buje. U svojoj svećeničkoj službi posebno se isticao u odgoju i pastoralu mlađih preko Katoličke akcije. Osnovao je u Krasici pri župi malu dramsku grupu i knjižnicu otvorenog tipa. Živio je u Krasici sa svojom obitelji: majkom, braćom i sestrama. Uvijek je imao pune džepove bombona za djecu. Bio je poznat i visoko cijenjen kao vrstan isповjednik i propovjednik. Nestao je u tragičnim okolnostima u predvečerje 11. rujna 1946. dok se vraćao pješice iz Grožnjana gdje se pošao isповjediti kod subrata don Pina Rocca, tamošnjeg župnika. Presrela su ga dvojica pripadnika Narodne obrane i nakon kratkog suđenja u Grožnjancu odveli u nepoznato. Njegovo tijelo nikada nije nađeno. Proglašen je blaženim 4. 10. 2008. u katedrali sv. Justa u Trstu. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Biskup Dražen Kutleša predvodio središnje slavlje na Svetu nedjelju u Ludbregu

U ludbreškom svetištu na Svetu nedjelju proslavljena Presveta Krv Kristova.

Slavlje s više od pedeset tisuća hodočasnika iz svih krajeva Hrvatske predvodio je porečki i pulski biskup mons. dr. Dražen Kutleša.

Više od pedeset tisuća vjernika iz svih krajeva Hrvatske hodočastilo je na Svetu nedjelju, 6. rujna, u svetište Predragocjene Krvi Kristove u Ludbreg kako bi posvjedočilo i ojačalo svoju vjeru u "Krista Kralja, koji je svojom svetom krvlju otkupio cijeli svijet", kako se pjevalo u svečanoj procesiji s relikvijom Presvete Krvi kojom je počela središnja proslava koja je svoj vrhunac imala u euharistijskom slavlju koje je u zavjetnoj kapeli predvodio porečki i pulski biskup Dražen Kutleša u zajedništvu s varaždinskim biskupom domaćinom Josipom Mrzljakom, sisačkim biskupom Vladom Košićem, bjelovarsko-križevačkim biskupom Vjekoslavom Huzjakom te 50-ak svećenika.

Mnogobrojnim hodočasnicima, koji su od ranih jutarnjih sati prisustivali u Svetištu kako bi pristupili isповijedi, pomolili se i zagovarali Presvetoj Krvi sa svojim nakanama, sudjelovali u cijelodnevnim pobožnostima i liturgijama, riječi pozdrava uputio je domaći župnik i čuvat Svetišta mons. Josip Đurkan. Napomenuo je da su došli po snagu i utjehu, pomoći i milost kako pod životnim bremenom ne bi posustali te je svima poručio da budu radosni što su Kristovi. Uime pokrovitelja proslave Hrvatskog sabora, čiji je zavjet iz 1739. godine o izgradnji kapele u Ludbregu ispunjen tek 1995. godine u neovisnoj Hrvatskoj, njegov predsjednik Josip Leko rekao je kako ih Ludbreg, unatoč različitostima, trajno i čvrsto iz godine u godinu okuplja u uvjerenju u bolje sutra. Kao i lani, primijetio je da je Hrvatska i danas podijeljena zemlja, ekonomski i svjetonazorski, pa je zato potrebno pozvati na suradnju, toleranciju i dijalog radi napretka i stabilnosti. Naše zajedništvo potrebno je tražiti u društvenim ciljevima koje želimo postići. Želim da Ludbreg bude mjesto našeg nadahnuća za društveni napredak, neovisno o političkoj opciji koju zastupamo. Ovdje smo se došli pomoliti za dobro Hrvatske i bolju i sretniju budućnost njezinih građana. Molimo za zajednički angažman na obnovi zajedništva naših građana obnovom duha solidarnosti, suočavanja i brige za sve potrebite, rekao je Leko. Varaždinski biskup pozdravio je sve okupljene na blagdanskom slavlju podsjetivši na riječi pape Franje da je blagdan dragocjen Božji dar ljudskoj obitelji, dok je obiteljski život remek-djelo

jednostavnosti, dobrote i ljepote. Pozdravio je predvoditelja Kutlešu iz naše lijepi Istre, dvojicu biskupa rodom upravo iz Varaždinske biskupije, sve hodočasnike, predstavnike Hrvatskog sabora, među kojima i potpredsjednika akademika Željka Reinera kao osobnog izaslanika predsjednice Republike Hrvatske Kolinde Grabar Kitarović, ministra Miranda Mrsića, varaždinskog župana Predraga Štromara, gradonačelnika Ludbrega Dubravka Bilica te ostale predstavnike lokalnih vlasti koji u političkom životu brinu za opće dobro svih građana. Ovo svetište uvijek je posebno mjesto molitve za sve koje narod izabire da budu predvodnici i nositelji vlasti, rekao je biskup Mrzljak te posebno pozdravio branitelje i invalide Domovinskog rata u svetištu koje podsjeća na prolivenu krv mnogih boraca za slobodu i samostalnost domovine Hrvatske.

Udar na prirodni moralni sustav

Biskup Kutleša zahvalio je biskupu Mrzljaku na pozivu i pozdravio sve hodočasnike u tom prošteniju u koje svatko dolazi s različitim molbama, željama i mukama jer nema pojedinca, obitelji ni institucije u kojoj nema teškoća. Mi smo došli ponizno obratiti se Predragocjenoj Krvi Isusovoj da nam pomogne u našim osobnim, obiteljskim i društvenim problemima, rekao je Biskup. Govoreći o Crkvi u današnjem svijetu, napomenuo je da se tijekom povijest današnje Europe vidi da je ona civilizacijski, kulturno i religiozno utemeljena na trima brežuljcima: Ateni, Rimu, ali i Golgoti. Stoga Crkvi nije mje-

sto "u sakristiji", nego je ona uvijek bila ta koja je poticala na razlikovanje dobra i zla. Kada pogledamo razvoj civilizacije, moramo primijetiti da smo došli do toga da ubijamo svoju djecu, da ne poštujemo ljudski život i da smo u dušama sve prazniji, upozorio je biskup Kutleša te naglasio da su tri temeljna razloga zašto se događaju stvari koje kao obični ljudi i vjernici ne možemo shvatiti. Prvi je razlog udar na prirodni moralni sustav koji je svakom čovjeku urođen i upisan, a kršćanima je poznat kao Deset Božjih zapovijedi. No, taj sustav nekome smeta i želi ga promijeniti ili uništiti. Biskup je napomenuo kako narod bira one političare koji će zastupati i donositi pravedne zakone, zakone u skladu s moralnim principima, dodavši da to nije govor o kršćanskim principima, nego prirodnim moralnim principima koje prihvata i Katolička Crkva. Drugi je razlog udar na istinu koju neki taje ili iskrivljuju. Danas neki smatraju da je istina ono što mi koristi, ono što se isplati i ono što je relativno, upozorio je Biskup primjetivši da se zbog toga svi poput atoma u kruženju sudaramo jer nema objektivne istine. Treći je razlog taj što se želi izbaciti duhovno iz našeg života. Čovjek nije došao na ovaj svijet kao neki latalica koji ne zna gdje će, što će i kako će. Kao što je Krist imao svoju misiju, tako i mi imamo svoje poslanje. Moramo se zapitati u ovom svetištu Predragocjene Krvi što mi, kao vjernici, trebamo činiti. Često smo vjerni samo došli dok nam se isplati, dok je u našu korist, dok nismo u sukobima zbog istine. Posvijestimo si što je Krist učinio za nas i pitajmo se što smo mi učinili za Njega,

rekao je biskup Kutleša. Kazavši kako u Ludbreg dolaze kao kršćani koji već 2000 godina nose baklju vjere koja je ojačana i na ovom čudu prije više od 600 godina, Biskup je istaknuo da se dolaze jačati i na uzorima kršćanskog života, kakav je bio i blaženi Alojzije Stepinac.

Budimo ljudi nade i sreće i vjere

Sve nas Isus Krist poziva da budemo sveti, a to znači da budemo različiti, da budemo oni koji će druge poticati da budu bolji, ali poticati vlastitim primjerom zajedništva, a ne razdvajanja. Mi svi moramo svjedočiti, ponajprije svojim životom, koji treba biti život nenasilja prema djeci i bližnjima, poručio je Biskup dodavši da se na ovom mjestu trebamo zapitati koji je cilj i poslanje našeg života. Ovdje slušamo glas Crkve koja je oduvijek govorila o svijesti i savjesti čovjeka i društva. Crkva je dužna pozivati na poštovanje moralnog prirodnog zakona, na poštovanje istine jer inače ne izvršava svoju misiju. Svi smo pozvani probuditi u sebi taj vjerski i prirodni moralni zakon, da živimo po Božjim zapovijedima kako bismo imali budućnost kao obitelj i kao društvo. Ne da budemo bogatiji, nego da budemo bolji ljudi. Zato po Predragocjenoj Krvu pokušajmo nadići našu razjedinjenost i spoznati naše zajedničke interese. Molimo pred Presvetom Krvu da zadobijemo to jedinstvo i našu zajedničku budućnost. Budimo ljudi nade i sreće i vjere. Nemojmo zaboraviti da je ova zemlja jedno hodočasničko mjesto kojim prolazimo na putu u našu vječnu domovinu. Kada budemo toga svjesni, onda ćemo ispravno organizirati življenje svog vjerskog, nacionalnog i svakog drugog identiteta, poručio je biskup Kutleša u homiliji.

U misnom slavlju, u čitanjima i prinosu darova, sudjelovali su predstavnici mladih i drugih zajednica iz ludbreške i ostalih hrvatskih župa, liturgijsko pjevanje predvodio je župni zbor pod ravnanjem Antuna Kranjčeca, a završne himne, Tebe Boga hvalimo i Lijepu našu, izvedene su uz pratnju gradskog Puhačkog orkestra. Molitveni sadržaji održavani su tijekom cijelog dana na prostoru Svetišta te u župnoj crkvi Presvetog Trojstva, okupljajući rijeke hodočasnika koji su u Ludbreg, taj legendarni "centar svijeta", uistinu na ova središnja godišnja slavlja u čast Presvete Krv dolazili iz svih smjerova i sredina. (IKA)

Dan svetog Pelagija

NOVIGRAD Svečanom koncelebriranom misom Novigradani su obilježili Dan svetog Pelagiјa, zaštitnika župe i grada. Svečanu misu predvodio je biskup u miru iz Trsta mons. Eugenio Ravignani. On je govorio o svetom Pelagiјu, koji je mučeničkom smrću umro 925. god., i njegovu primjeru života u vjeri. U vrlo nadahnutoj homiliji posebno je naglasio da katolici ne smiju nikada suditi o drugim ljudima jer samo Bog zna što je u ljudskim srcima. U euharijistijskom su slavlju sudjelovali: vlč. Mladen Juvenal Milohanić, župnik iz Buja i dekan Umaško - oprtaljskog dekanata, vlč. Luka Pranjić, župnik domaćin, vlč. Antun Tonči Jukopila, župnik iz Oprtla i Završja, vlč. Mirko Vukšić, župnik iz Materade, Petrovije i Kršeta, đakon Ivan Kisegi iz Novigrada te biskup Štefan iz Češke s dvojicom svojih svećenika. Euharistijsko slavlje uveličao je župni zbor iz Novigrada, koji vodi orguljaš Dario Bassanesse. Nakon mise župljani i Grad Novigrad organizirali su osvježenje za župljane i hodočasnike iz okolnih župa i iz Trsta. (VDM)

Fra Berard proslavio 105. rođendan

Najstariji franjevac na svijetu, fra Berard Barčić, proslavio 105. rođendan i 90 godina redovništva.

Fra Berard rođen je na otoku Rabu, u selu Kampor, 22. rujna 1910., proslavio je, dakle, 105. godina života i čak 90 godina od oblačenja redovničkog habita. Već 37 godina živi u samostanu u Puli.

Utorak 22. rujna, u pulskoj crkvi sv. Antuna održano je svečano euharistijsko slavlje povodom 105. rođendana i 90. obljetnice redovništva fra Berarda Barčića. Svečanu misu predvodio je mons. Ivan Milovan, biskup u miru, koji je uz ostalo slavljeniku zahvalio na svemu što je tijekom godina učinio za Crkvu naglasivši kako se u njegovu životu ostvarilo drevno redovničko geslo „Ora et labora“. Dug život Božji je dar, naglasio je Propovjednik, i mogućnost da se čini dobro. Fra Berard je došao Pulu u veoma teškim povjesnim okolnostima, podsjetio je Bi-

skup, i bio je tada u pazinskom sjemeništu suradnik bl. Miroslava Bulešića. Svi mi koji smo bili njegovi đaci pamtimo ga kao za-uzeta, radišna i ozbiljna profesora koji je s ljubavlju prenosio znanje učenicima, rekao je mons. Milovan. Biskup je u nastavku propovijedi citirao i papu Franju koji poziva na ustrajnosti u redovničkom pozivu i naglašava neka ne miruju u miru samostanskog života, već neka evangeliziraju svjedočanstvom svog životnog primjera jer, nastavio je, biti redovnik znači biti ribar ljudi. Fra Berard je na kraju euharistijskog slavlja zahvalio Biskupu na predvođenju

misnoga slavlja, subraći redovnicima s ko-jima živi u samostanu, svojim „andelima čuvarima“ koji mu pomažu u, s obzirom na visoku dob, razumljivim fizičkim tegobama, te svima koji su došli sudjelovati u tome slavlju njemu u čast. Na toj se misi okupio velik broj slavljenikovih prijatelja i poznanika te brojni čitelji Pule, kao i brojna svečarova rodbina iz raznih krajeva. Na kraju mise slavljenikov životopis pročitao je župnik fra Tomislav Hrstić.

Na pitanje novinara kakao se osjeća sa 105 godina, fra Berard je odgovorio „Osjećam se, kako bi rekao sv. Pavao apo-

stol, 'cruci confixus', s Kristom razapet, ali molim dragoga Isusa da mu se što više suočim u Njegovu križu, da bih mu se onda što više suočio i u njegovu slavnu uskrsnuću."

Misnom slavlju prisustvovao je i pulski gradonačelnik Boris Miletić koji je, uz čestitke, fra Berardu uručio i prigodan poklon: keramiku s motivima brodova koje fra Berard iznimno voli.

Nakon svete mise u pulskom kinu Valli održana je i premijera dokumentarnog filma "Fra Berard", redatelja Edija Benčića. Svečarov životopis pročitao je župnik domaćin, p. Hrštić. Fra Berard Barčić rođen je 22. rujna 1910. u Kamporu na otoku Rabu te je najstariji franjevac svoje provincije, a i najstariji redovnik na ovim prostorima. Rođen je u brojnoj obitelji koja je dala i dvije redovnice. U Rabu je završio osnovnu školu. Gimnaziju je pohađao u Senju, a – pošto se opredijelio za redovnički stalež – nastavio je u Dubrovniku da bi je završio i maturirao u Splitu. Stupivši u novicijat, uzeo je redovničko ime Berard, ime prvoog franjevačkog mučenika. Teologiju je

"Osjećam se, kako bi rekao sv. Pavao apostol, 'cruci confixus', s Kristom razapet, ali molim dragoga Isusa da mu se što više suočim u Njegovu križu, da bih mu se onda što više suočio i u Njegovu slavnu uskrsnuću."

pohađao i diplomirao u Splitu. Svečane redovničke zavjete položio je također u Splitu 1932. Za svećenika je zaređen 22. rujna 1933. godine. Mladu misu proslavio je u rodnom Kamporu 1. X. 1933. g. Od 1934. do 1938. studirao je i diplomirao prirodne znanosti na sveučilištu u Zagrebu. Kao profesor predavao je na Badiji kod Korčule, u Pazinu, Zadru i Splitu. U franjevačkom redu obnašao je važne službe: bio je tajnik Provincije, definitor, magister novaka, rektor sjemeništa i gimnazije, dva put provincijal, zatim kustos Provincije, generalni vizitator i generalni definitor. Član vrhovne uprave Franjevačkog reda u Rimu. Napisao je 11 knjiga i mnoštvo

radova i članaka znanstvenog, teološkog, povjesnog i informativnog karaktera. Nakon službe magistra novaka u Zadru premješten je u Pulu, gdje mu je ovo 37. godina. Kako o njemu svjedoče ostali redovnici, o. Berard je uzoran redovnik, čovjek molitve, intenzivnog duhovnog života, uvijek spremam primiti one koji k njemu dolaze za ispunjavajući ili savjet. Još je uvijek bistra uma, prati i komentira događaje u Crkvi, u Domovini i svijetu. Zanimljivo je da je istog dana rođendan proslavio i biskup Milovan, koji je napunio 75 godina. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Zlatna misa vlč. Širola

VLČ. ROMANO ŠIROL – SVEĆENIK POREČKE I PULSKE BISKUPIJE

Vlč. Romano Širol, svećenik Porečke i Pulsko biskupije, proslavio je u nedjelju 26. srpnja 50. obljetnicu svećeništva misnim slavljem u kapeli Svećeničkog doma "Betanija" u Puli, u krugu umirovljenih svećenika te nekolicine iz najuže rodbine. Vlč. Širol rođen je u selu Tončaki, nedaleko Žminja, 15. veljače 1937. Teološki studij završio je pri Visokoj teološkoj školi u Pazinu. Za svećenika je zaređen 11. srpnja 1965. godine, a mlađu misu slavio je u Pićnu. Prve župe u kojima je djelovao bile su Krinja, Muntrilj i Beram, gdje je bio od 1965. do 1968. Te godine biva premješten u Župu sv. Matej – Cere otkud *ex currendo* upravlja i župom Sv. Ivanac sve do umirovljenja u siječnju 2015. godine.

Prigodom svog zlatomisničkog jubileja svećar se sa zahvalnošću spomenuo svojih pokojnih roditelja te pokojnog brata Otavija i sestre Ane. Istaknuo je kako je upravo ona na neki način zaslužna za njegovo svećeništvo jer je vidjevši njegovu želju otišla njihovu tadašnjem župniku Čeku koji ga je uputio u sjemenište kod riječkih salezijanaca. Govoreći o vremenu svoga školovanja, spomenuo je i činjenicu da je gimnaziju pohađao u više škola jer su tadašnje vlasti često zatvarale sjemeništa. U homiliji je svećar naglasio činjenicu

da Isus stavlja čovjeka u sredinu, počeo je nahranivši mnoštvo, ali nije se zaustavio na tome, želi dovesti ljude Bogu. U današnjem je svijetu vrijednost čovjeka veoma srozana, nerođenima se život oduzima kao da nemaju nikakva prava ni dostojanstvo, podsjetio je Propovjednik. Kršćanin bi u čovjeku trebao vidjeti prije svega dijete Božje, a ne zauzimati stav s obzirom na godine, spol, simpatije, nacionalnost, ili nešto slično. Poslanje je Crkve braniti život i dostojanstvo čovjeka kao djeteta Božjega. Vjernici trebaju živjeti dostojni svoga kršćanskog života na koji su pozvani, a ne rasipati snagu ma nebitne materijalne stvari, naglasio je vlč. Širol. Posebno je istaknuo važnost svećenikove službe posvećivanja u dijeljenju sakramenata, čemu materijalno također nikada ne bi trebalo biti zapreka. Svečar je još istaknuo kako svećenički poziv treba širiti svoje zrake na sva zanimanja, družeći se s ljudima svih životnih profila, svećenik treba prožimati njihove živote Božjom prisutnošću, zaključio je Propovjednik. Slavljenik se na kraju sa zahvalnošću prisjetio župljana u župama gdje je djelovao, spomenuvši kako za njih moli i prikazuje mise, posebno za pokojnike iz tih župa. Naročito je istaknuo potrebu molitve za mlade kako bi se znali oduprijeti napastima zla suvremenog svijeta. Svečanost je završena s "Tebe Boga hvalimo".

Blagdan sv. Eufemije

Blagdan sv. Eufemije, zaštitnice Grada Rovinja i rovinjske župe, proslavljen je i ove godine, u srijedu 16. rujna, izuzetno svečano. Jutarnju misu predvodio je novi rovinjski župnik mons. Vilić Grbac, generalni vikar Biskupije, misu na talijanskom jeziku predvodio je preč. dr. sc. Alejandro Castillo Jiménez, ravnatelj Pazinskog kolegija, svečanu poldanicu biskup u miru mons. Ivan Milovan, na kojoj su sudjelovali gradonačelnik Rovinja Giovanni Sponza i predsjednik Gradskog vijeća sa suradnicima. Misno slavlje animirao je župni zbor.

ROVINJ Svečano večernje misno slavlje predslavio je porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša. Uvodnim pozdravom koncelebrante i okupljene hodočasnike pozdravio je mons. Grbac. On je posebnu dobrodošlicu izrazio zboru zagrebačke Župe sv. Blaža koji već dugi niz godina, tradicionalno, dolazi pje-

vati na večernju misu prigodom proslave Sv. Eufemije. Zbor vodi Roni Braus.

Biskup je u prigodnoj homiliji, spominjući prvu Petrovu poslanicu, istaknuo postojanje dviju vrsta patnje, one uobičajene, koju svaka osoba u životu iskusi, i patnje koju su sposobni podnijeti samo heroji, velikani, poput sv. Eufemije i drugih mučenika za vjeru koji su položili svoj život u obrani svojih idea, svoje vjere. Danas su ljudi skloni sebe stavljati u središte svega i ako se sve ne vrti oko njih, bivaju nesretni, jednostavno žele izbjegći svaku bol, patnju i neugodnost. Svetci su veliki jer čine drugačije stvari od nas, slave vječne vrednote, a ne ovozemaljske ideale. Čovjek koji duboko proživljava svoju vjeru preko patnji i preko križa dolazi do spasenja. Takav je čovjek svjestan da nije najvažnije spasiti svoj život, već da je najbitniji poziv svakoga čovjeka ustrajati u vjernosti Bogu, pa i po cijenu života. Nadalje, sv. Petar u svojoj poslanici naglašava da svaki onaj koji u središte svoga života stavљa ovozemaljske ideale, kad-tad će se razočarati. Svaki vjernik treba opravdati razlog svoje nade, rekao je Biskup te pojasnio da trebamo

biti u stanju u raspravi s onima koji iznose drugačije stavove obrazložiti dvije temeljne stvari: što je Istina u koju vjerujemo, i zašto vjerujemo. Ali, kako naglašava sv. Petar, ti argumenti trebaju biti izneseni u blagosti i poniznosti. Svetci su po svojim životima, po svojim djelima, a ne po riječima, dokaz Božje opstojnosti i zato su nam dati za uzor. Mi smo pozvani, po uzoru na sv. Eufemiju i druge svetce, svojim životom, u svakidašnjici, svjedočiti ono što Bog od nas traži. Pozvani smo u svojoj situaciji biti živi dokaz svoje vjere, istaknuo je Biskup, te pozvao sve okupljene da razmislimo jesmo li opravdali razlog naše vjere i smisla života? Ako se na to trudimo potvrđno odgovoriti, tada je život lakši i znamo put kojim trebamo ići, zaključio je Biskup. Na kraju misnog slavlja Biskup i koncelebranti, a potom i rijeka hodočasnika, prošli su oko sarkofaga sv. Eufemije, koja već dugi niz stoljeća privlači vjernike upravo snagom svoje vjere. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Hodočašće Istrana na Trsat

U subotu 5. rujna održano je godišnje hodočašće Istrana na Trsat koje se tradicionalno održava prve subote u rujnu. Oko 2500 hodočasnika, pristiglih autobusima i osobnim automobilima iz svih dijelova Porečke i Pulskog biskupije, okupilo se u perivoju Svetišta Gospe Trsatske na svečanom koncelebrirano misnom slavlju koje je predvodio porečki i pulski ordinarij mons. dr. Dražen Kutleša u susavlju s pedesetak svećenika prezbiterija svoje dijeceze.

Hodočasnik je pozdravio gvardijan samostana p. Anton Jesenović. Bi-skup je u prigodnoj homiliji aktua-lizirao poruku evanđeoskog ulomka o čudu na svadbi u Kani. Činjenicom da se čudo dogodilo na svadbi Evandelje nam poru-čuje da svoju vjeru treba živjeti s drugima i u sretnim i u teškim trenutcima. Čudo se dogodilo u Kani, u obiteljskoj kući, detalj je to koji nas podsjeća na važnost zdra-vе obitelji za budućnost svijeta. Nadalje, nastavio je Biskup, Isus je čudo učinio ne da sebe proslavi nego zato jer je čovjek bio u potrebi, a Blažena Djevica Marija tu je potrebu uvidjela i to mu predočila, zato se i mi danas u svojim potrebama i tjeskobama svake vrste utječemo upravo Isusovoj Majci. No, to je čudo ujedno i učinilo da ljudi, posebno njegovi učenici, povjeruju jer vjera rađa čudo, a čudo rađa novu vjeru, rekao je Biskup te nastavio pozivom okupljenim vjernicima: budimo

i mi ljudi koji iz vjere mole da se svojim životom približimo Isusu i tako potakne-mo čudo javljanja vjere kod drugih, a to će dovesti, kao u prvoj Crkvi, do širenja vjere. No, za to trebamo imati pouzdanja i istinski osjećati riječi koje molimo u molitvi Očenaša: neka bude volja Tvoja. Upravi i mi, poput vode koja se pretvara u vino, od nesavršenih, utjecajem vjere u Isusa Krista težimo i nastojimo približiti se savršenom primjeru – Kristu i tako donositi to čudo, svoju vjeru u svoje svakodnevno okruže-nje. U današnjem svijetu kada se napušta prirodni moralni zakon i žestoko napada ili posve relativizira istina, trebamo se otvoriti Istini, koja nas jedina oslobađa od naših grijeha jer jedino nas On može otkupiti i izbaviti, zaključio je Biskup.

Jedna skupina od 70-ak hodočasnika stigla je, kako je to već više godina uobi-čajeno, na Trsat pješice, predvođeni vlč. Darkom Zgrablićem, župnikom u Sve-

tvinčentu, i u pratnji drugih svećenika. Iz raznih dijelova Istre okupili su se dva dana ranije u Pazinu, otkud su hodočašće započeli sv. misom u podne u pazinskom franjevačkom samostanu. Prve večeri pres-pavali su u Boljunskom Polju, gdje su ih mještani dočekali prigodnom okrepom. U petak, nakon jutarnje mise u crkvi Gospe od Karmela, krenuli su prema Pokloni i dalje preko Učke. Drugog su dana prenoćili kod salezijanaca. U večernjim satima u Rijeci ih je zaustavila policija, pomislivši da se radi o pripadnicima sirijskih izbjeglica. Pratilo ih je lijepo vrijeme, a lagana kiša osyežila ih je nadomak cilja, na Trsatskim stubama. Nakon dva dana hoda kroz pri-rodu, uz molitvu, pjesmu i razmatranja te nakon što su se poklonili Gospu Trsatskoj došli su do oltara u perivoju Svetišta na čelu procesije koncelebranata. (G. K.)

**BISKUPIJSKO VIJEĆE ZA OBITELJI I LABINSKE
ŽUPE ORGANIZIRAJU U SURADNJI S
AGENCIJOM A.T.I. d.o.o. PULA**

**OBITELJSKO HODOČAŠĆE U RIM OD 5. DO 8.
PROSINCA OVE GODINE ZA POČETAK SVETE
GODINE MILOSRĐA**

- POLAZAK U PONOĆ 4./5. PROSINCA U PRAVCU: SLOVENIJA, TRST, VENECIJA, BOLOGNA, ISPOD KOJE JE NAŠ PRVI CILJ U LOPPIANU (EVANĐEOSKI GRADIĆ); MISA, RAZGLEDANJE, OKREPA (IZ TORBE). U PREDVEĆERJE SMO U RIMU. SMJEŠTAJ, VEĆERA, SPAVANJE KOD SESTARA.

-NEDJELJA 6.12. Ustajanje, spremanje i doručak.

Katakombe i misa, ručak kod bazilike Sv. Pavla (ima jedan restoran, možemo naručiti uglavnom sendviče, paštu ili nešto jednostavno...), popodne Koloseum (izvana), Cesta carskih foruma, Piazza Venezia, Fontana Trevi i Španjolske stube*

- PONEDJELJAK 7.12. Poslije doručka bazilika sv. Petra (ako biste željeli i muzeje, potrebno je dodatno platiti), RUČAK U BLIZINI VATIKANA (ili u blizini bazilike sv. Ivana Lateranskog), nakon toga još Sv. Marija Velika
- UTORAK 8.12. **Blagdan bezgrešne**, poslije jutarnjih priprema s Papom u Bazilici sv. Petra u Vatikanu za početak sv. godine Božjeg milosrđa i otvorenja svetih vrata.

INFORMACIJE: SVI ZAINTERESIRANI, JER VAS JE PRILIČNO, JAVITE SE DO 5.10. 2015.

-ŽUPNI URED LABIN TEL. 852-482; MOB. 098/ 963-2097; ZUPNI.URED.LABIN1@PUT-COM.HR

-ILI: MARLAGRAZIA 091/205-5154 PULA, PUNA CIJENA ARANŽMANA=230 €, TJ. 1710 KN. PLAĆA SE U EURIMA ILI KUNAMA PREMA SREDNJEM TEČAJU NA RAČUN:

U CIJENU JE URAČUNAT PUT, TRI POLUPANSIONA (VEĆERA, SPAVANJE I DORUČAK); RUČAK JE IZVAN CIJENE JER SMO PO GRADU, SLUŠALICE I ULAZNICE TAKOĐER NISU U CIJENI. PLAĆA SE NA TRI RATE: PRVA UZ PRIJAVU, DRUGA DO POČETKA STUDENOGA I TREĆA DO POČETKA PROSINCA (570 KN ILI 75 €, 75 € I 80 €).

ODGOVORAN: M.KOREN, SVEĆ.

Komemoracija pokraj jame Širočica nedaleko Ježenja

U nedjelju 23. kolovoza 2015. godine, kada se obilježava Europski dan sjećanja na žrtve svih totalitarnih i autoritarnih režima, prvi je put održana komemoracija žrtvama poslijeratne osvete kod jame Širočica nedaleko Ježenja. U organizaciji mještana i pazinskog HDZ-a u 12,30 sati krenula je povorka ispred crkve sv. Lucije prema jami s upaljenim svijećama-luminima, hrvatskom zastavom i križem s natpisom „HRVATSKA SE SJEĆA I MOLI“. Jama Širočica duboka je 84 metra, a u njezinoj se blizini nalazi još jedna, imenom Mandaljevica. Ona je duboka 109 metara te isto tako skriva anonimne žrtve. Ne zna se pouzdano koliko ove jame kriju žrtvama, ali se zna da su tu dovođeni zarobljeni vojnici vezani žicom nakon završetka Drugog svjetskog rata, ali i mnogi narodnjaci (većinom vrijedni i ugledni gospodari) iz smjera mora, odnosno Poreča i Vrsara. Pogubljeni su bez suđenja i na tako okrutan način. Još je tužnije to što su neki bacani živi ili bi ih drugi povukli za sobom, budući da su bili svi vezani jedan za drugoga. Stariji, sada već pokojni mještani, svjedočili su da su čuli jauke i nakon pet, šest dana nakon rafala, no sve je bilo dobro čuvano i nitko nije mogao blizu. Nakon nekog vremena iz jama je dopirao nesnosan smrad pa goveda i ovce nikako nisu htjeli prolaziti putem blizu jama. Kasnije su jame minirane i jednim dijelom zatrpane. Svoje je svjedočanstvo iznijela i naša župljanka koja je tada kao mala pastirica bila svjedokom tih mučnih događaja i jedne tužne kolone od 40-ak zarobljenika, koje je nemilosrdno poubijala pobednička partizanska vojska. Domaći župnik, vlc. Zec, uz blagoslov nas je podsjetio kako je kršćanski svjetonazor protivan smrtnoj kazni, neovisno o nevinosti ili krivnji, te da su egzekutori, koliko se god htjeli odijeliti od svojih žrtava, vječno ostali vezani uz njih svojim činom. Bože, daj nam svima mudrosti i razuma da se takvi i slični zločini nikada više ne ponove. (Mirjana Ferenčić)

Hrvatski slikar Josip Crnobori – posljednji istarski klasik, politički prognanik iz Jugoslavije i povratnik u Hrvatsku nakon 53 godine

**SPOMEN O 10. OBLJETNICI SMRTI
12. KOLOVOZA 2015.,**

CRNOBORIJA UVRSTITI MEĐU ISTARSKE VELIKANE

Josip Crnobori (rođen u Banjolama 22. 10. 1907, umro u Zagrebu 12. 8. 2005.) slikar je i umjetnik koji je zbog svog ranog odlaska u emigraciju (1946. godine) kratko nazočan u hrvatskom slikarstvu. Njegovim povratkom u Domovinu (1998. godine), nakon 53 godine iseljeništva, počela je valorizacija njegova opusa i njegov zaslужen povratak u korpus hrvatske povijesti umjetnosti. U tome svoj doprinos daje Grad Zagreb – Klovicjevi Dvori i kustosica Koraljka Jurčec Kos te njegova općina Medulin otvaranjem Zavičajne galerije „Crnobori“ u Banjolama, manjom izložbom o petoj obljetnici smrti i omogućavanjem da svoje posljednje počivalište nađe na svojoj rodnoj gradi u Premanturi. Time je simbolički, nakon svih oluja, ipak ostvaren san i čežnja tog "posljednjeg istarskoga klasika" za povratkom i smirajem u rodnom zavičaju. A nadalje ostaje obveza da bolje upoznamo njegova djela, njegov rad i buran iseljenički život više od pet desetljeća te da bude zasluzeno uvršten među istarske velikane.

Slikar Josip Crnobori u Hrvatskoj je bio priznat u svojoj mlađosti prije odlaska u tuđinu i opet u svojoj dubokoj starosti kad se vratio kući. Njegova slikarska biografija može se naći i u enciklopedijama i na internetu što je lako dostupno svakome. Ali ima i ono manje poznato javnosti što njegov život čini filmski zanimljivim. Mogli bismo reći: našao se u krivo vrijeme na krivom mjestu. Njegov su život opisali i brojni prijatelji, novinari, svećenici i povjesničari umjetnosti. Objavljeni su i brojni intervjuji iz kojih se vide mnoge pojedinosti njegova odlaska u izbjeglištvo, a ne iseljeništvo. Stoga ću ovdje nastojati prikazati ovog velikog umjetnika, poštena slikara, plemenita i dostojanstvena čovjeka, vrsnog intelektualca, preko njegovih izjava i pripovijedanja o sebi i svom životu u intervjuima, a dijelom sam imala čast i za-

dovoljstvo i ja s njime razgovarati i upoznati ga osobno. Posebno je bio slikovit intervju Andrije Moskovića na portalu www.hic.hr pri njegovu povratku u Zagreb i drugi, koji je dao svećeniku Antonu Bozaniću, u knjizi „Istarski iseljenici u New Yorku“. Bilo je to prisjećanje iz većeg dijela njegova života.

"Novi mladi slikarski talent"

Svoju umjetničku karijeru Josip Crnobori započeo je još 1937. godine, samostalnom izložbom kod Ullricha u Zagrebu, kada je bio najavljen kao "novi mladi slikarski talent" ("Jutarnji list" Zagreb, 24. prosinca 1937.). Taj je talent ponovno priznat i potvrđen njegovim zapaženim izlaganjem na venecijanskom bijenalu 1942. godine i potom 1946. godine na izložbi u Trstu.

Crnobori se s ponosom prisjeća te uspješne izložbe: „...izložba je bila prikaz onoga što sam iz Zagreba donio. Bila je to velika izložba koju su Talijani jako dobro prihvatali. Tražili su i da dodem u Veneciju, na Biennale, kako bi se prezentirala, kako su oni rekli, 'La scola di Zagrabria.' Ja to nisam prihvatio, jer sam se pripremao za put u Argentinu gdje su mi već bili roditelji i tri sestre. Talijani su nas jako hvalili. Jako mi je godilo kako je moje slikarstvo opisao jedan talijanski kritičar Campitelli, rekao je: *Sognante raza Slava* – sanjarska slavenska duša. A drugi je rekao: *È un asai bon pittore* – jedan jako dobar slikar... Oni su tako dobro to poznavali.“ Nažalost, taj mladi talentirani hrvatski slikar prinuđen je zbog političkih pritisaka i prijetnji 1946. godine napustiti Domovinu te iz Trsta odlazi u Argentinu. Crnobori o tome kaže: „Da, bilo me strah. Vi ne znate s kakvim strahom sam živio i pobegao iz bivše Jugoslavije. Ljudi su nestajali, na čudan način, i za njih se više nije znalo gdje su, što je s njima. Jednostavno, nije ih bilo.“ Tako je već prije svoje četrdesete godine upoznao tugu izbjeglice i iseljenika.

Na svoj mučni odlazak u izbjeglištvo kratko se osvrnuo u razgovoru s vlč. Antonom Bozanićem: „Napraviš nekome portret, što u danom momentu nisi mogao odbiti, pa dođe druga vlast i stavi te na crnu listu. Ja sam bio slikar. Mjerilo za mene je bila dobra

slika, a za političko jednoumlje mjerilo je poznata crno-bijela tehnika.“ (“Istarski iseljenici u New Yorku i okolici”, New York, 1999.) Tada su nastali portreti Pavelića, Stepinca, poznate Zinke Kunc i drugih uglednih i bogatih sugrađana. Poznato je i da je njegova sestrična (zrmana), poznata glumica Marija Crnobori, uvelike pomagala i pronalazila svome talentiranom rođaku poznate osobe za portretiranje. Kao glumica u kazalištu poznavala je najelitniju gospodu iz vlasti i zagrebačkog visokog društva.

Crnobori kaže: „Tada sam dobro činio portret... Svakako sam bio poznat po portretima. Tada se od toga moglo dobro živjeti. Naravno, trebalo je to dobro načiniti.“ Kasnije u iseljeništvu portretirao je biskupa Antuna Bogeticća, Ronaldu Reganu, Brunu Bušića i druge.

Na pitanje u koji bi se pravac u hrvatskom slikarstvu smjestio, Crnobori je odgovorio: „Ja? Pa recimo tamo gdje su Račić, mladi Kraljević, Uzelac, Kljaković, Meštrović u kiparstvu...“ Ti su slikari nama svima poznati, ali Crnobori nije s njima mogao nastaviti svoj put. Njegov slikarski put nastavio se u Argentini i tamo je uvršten u njihove enciklopedije kao Jose Cernobori, a zatim u New Yorku gdje je nekoliko njegovih djela izloženo u uglednim kućama toga velegrada, a Hrvatima u New Yorku ostavio je jednu sliku na kojoj je prikazao Hrvate iz svih krajeva u različitim nošnjama.

U svojim sjećanjima na susrete s kardinalom Stepincom rekao je: „Hvala Bogu, susreo sam ga više puta. Čak i u onim teškim vremenima. Mogu reći da je na mene ostavio izuzetan dojam. Ja sam u njemu vidio sveca. Poslije, u emigraciji, napravio sam sigurno osam njegovih slika. Velika njegova slika je i u hrvatskoj crkvi u Manhattanu.“ A jedan je izuzetan događaj uslijedio kada je kardinal umro 1960. Crnobori je napravio njegovu sliku i ispisao na talijanskom dio teksta što ga je papa Ivan XXIII. izrekao povodom Stepinčeve smrti. Sliku je poslao u Rim papi koji mu je zahvalio pismom i tekstrom blagoslova. Crnobori je to čuvao kao dragocjenu spomenu. Mnogi su ga zbog tih i drugih portreta osuđivali, a on je bio „samo slikar“.

Na pitanje kad se vratio u Zagreb, spremi li izložbu u Istri, odgovorio je:

– Trebao sam izlagati, ali je bio neki nesporazum. Ne znam, neću ulaziti u to, ali ružno su se ponijeli. Obećali su, ali nisu ispunili što su obećali. Međutim, ipak ću imati izložbu u Istri, u Labinu, koju će organizirati Matica iseljenika. (A. Bozanić: „Istarski iseljenici u New Yorku“). I bila je održana u Labinu, jedina izložba u zavičaju prije njegove smrti. Iako se neobično radovao toj izložbi, nije bio u stanju nazočiti svečanom otvaranju pa je poslao pismo s puno srdačne zahvalnosti organizatorima.

Danas se u Općini Medulin uz Hrvatsku maticu iseljenika – Pula planiraju nova događanja za bolje upoznavanje i vrednovanje ovog istarskog velikana. (Ana Bedrina)

50 GODINA POSLIJE

KRINKA Dana 17. rujna ove godine nakon 50 godina od završetka osnovne škole generacija polaznika susrela se u područnoj školi u Krinci da bi proslavila ovaj veliki jubilej. Devetorica učenika iz ove generacije, koja je brojala 13 učenika, bila su na ovom susretu. Dvojica su iz ove generacije pokojna, a dvojica nisu mogla doći. Proslavu jubileja započeli su u Krinci, u školi koju su pohađali prije 50 godina. Sjeli su ponovno u one školske klupe koje su napustili prije 50 godina. Tu su se prisjetili svih učeničkih zgoda i nezgoda iz onoga vremena. Potom su u župnoj crkvi u kojoj su kršteni i u kojoj su primili prvu pričest prisustvovali misi zahvalnici koju je služio mjesni župnik vlč. Stjepan Bošnjak. Poslije sv. mise pohodili su na obližnjem groblju grob pokojnog župnika Vidaua koji ih je krstio i prvi put pričestio. Također su se pomolili i na grobu pokojnog kolege. Ostatak večeri obilježili su u ugodnu druženju. *Na mnogaja ljeta.*

Blagoslovljena nova kapelica

PINEZIĆI/KRINKA U subotu 19. rujna mjesni župnik vlč. Stjepan Bošnjak u prisutnosti mještana sela Pinezići na ulazu u kuću Djurdje Očko blagoslovio je novopodignutu kapelicu posvećenu Majci Božjoj. Nakon blagoslova župnik je čestitao gospodri Djurdji na podignutoj kapelici te pozvao prisutne vjenike na molitvu i pobožnost Majci Božjoj.

Reforma kanonskih postupaka za parnice proglašenja ništavosti ženidbe

Ovih je dana papa Franjo *kod reforme kanonskih postupaka za parnice proglašenja ništavosti ženidbe* ponovno naglasio stoljetni nauk Crkve o nerazrješivosti ženidbenog veza. Neki su mediji o tome neobjektivno pisali i svojim pisanjem mogli u zabludu dovesti vjernike. Papa nije reformirao nauk Crkve o ženidbi, već sudske postupak. Nije dokinut dosadašnji redoviti sudske postupak u prvom stupnju, koji će i ubuduće biti najčešći i redovit način rješavanja ženidbenih parnice. Ženidbeni predmeti i dalje će se rješavati sudske putem, a ne administrativnim. Stoga se sve one stranke kojih se ovo tiče trebaju obratiti Interdijecezanskom ženidbenom sudu u Rijeci.

Dvije velike novosti

Prva je velika novost da za ništavost ženidbe nisu potrebne dvije jednakne odluke kako bi se određena ženidba proglašila ništavnom, što je do sada bilo obvezujuće. Sad prvostupanska presuda postaje izvršna, ako se nitko ne žali. Žaliti se može ona stranka koja se osjeća oštećenom presudom ili promicatelj pravde i branitelj veze. Ako se netko od navedenih žali na presudu, predmet će se nastaviti rješavati na prizivnom sudu. Sad se još veća odgovornost stavlja na onog tko donosi presudu na prvom stupnju te treba otkloniti svaku

mogućnost laksizma. Druga velika novost koju papa Franjo donosi zapravo proizlazi iz učenja II. vatikanskog koncila koji naglašava i naučava da je „biskup u svojoj Crkvi u kojoj je postavljen za pastira i poglavara, po svoj naravi sudac među vjernicima koji su mu povjereni.“ Prvi učitelj u mjesnoj Crkvi jest biskup, ali i sudac. Biskup svoju sudske vlast može i dalje obavljati preko sudskega vikara, ali u određenim predmetima tu vlast biskup ne može obavljati preko drugoga. Ovom je reformom određeno da je u „skraćenom ženidbenom postupku“ biskup sudac. Jer, biskup je „snagom svoje pastoralne službe s Petrom najveći jamač katoličkog jedinstva u vjeri i disciplini“. Važno je ovdje naglasiti da sve ženidbene postupke ne rješava biskup, već samo one gdje je ništavost ženidbe potpuno jasna (dokaziva) i da su oba ženidbena druga suglasna s pokretanjem postupka. Nije dovoljno da samo dvije osobe pred biskupom izjave da je njihov brak ništavan, već da to mogu dokazati na temelju materijalnih činjenica. Svakako da biskup svaku tu molbu može, ako smatra potrebnim u smislu cjelovite istine o tom braku, prepustiti u redovit sudske postupak.

Kad je riječ o vremenskom periodu koji je potreban za provođenje „skraćenog ženidbenog postupka“, to nije period od 45 dana, kako su neki pisali, već malo duži

(najbolje oko 3 – 4 mjeseca). Brzina rješavanja predmeta ovisi ne samo o radu jednog suda već ponajviše o svim strankama uključenima u sudske postupak (tužitelju, tuženoj stranci, svjedocima, dostavi materijalnih dokaza, sudske stručnjacima...). Treći je način rješavanja ženidbenih predmeta postupak na temelju isprava, kako je bilo i do sada.

Mjerodavno sudište za Porečku i Pulsku biskupiju

Odlukom biskupa Riječke metropolije mjerodavno sudište za biskupije Riječke metropolije: Riječku nadbiskupiju, Porečku i Pulsku biskupiju, Krčku biskupiju i Gospicko-senjsku biskupiju jest Interdijecezanski ženidbeni sud u Rijeci. Ovaj sud omogućava besplatnu pravnu pomoć strankama koje imaju nakanu pokrenuti postupak za utvrđivanje ništavosti njihove ženidbe. Najprije se stranka treba obratiti tajništvu suda koje će dogovoriti sastanak s odvjetnikom pri sudu, koji je svećenik i crkveni pravnik. U razgovoru sa strankom(ama) odvjetnik će procijeniti ima li pravnog temelja za pokretanje sudskega postupka. Nije svaki onaj brak koji je propao i ništavan, ali ima nevaljano sklopljenih brakova. Međutim, za Crkvu je svaki brak valjano sklopljen dok se ne dokaže suprotno.

Blagoslov slike sv. Franje i sv. Klare

PULA U Župi sv. Ivana Krstitelja u Puli, u nedjelju 20. rujna blagoslovljene su dvije nove slike sv. Klare i sv. Franje. Za blagdan sv. Ivana Krstitelja postavljena je i blagoslovljena replika križa iz crkvice sv. Damjana iz Asiza. U ovoj Godini posvećena života nakana nam je bila ostvariti ciljeve ove godine posvećena života, koje je naveo papa Franjo, sjetiti se slavne prošlosti te sa strašću živjeti sadašnjost i s nadom prigrlići budućnost, ističu franjevci iz tog samostana.

O tome je govorio i o. provincijal dr. fra Josip Blažević, uvezvi primjer sv. Franje i sv. Klare, koji su bili Gospodinovi učenici i nama dali tako izvrstan primjer naslijedovanja Isusa kao svog učitelja. O. Provincijal za tu je prigodu došao u Pulu i predslavio sv. misu u 11 sati te obavio blagoslov slike.

Za ovaj događaj župa se pripremala trodnevnom pripravom počevši od blagdana Rana sv. Franje, 17. rujna, kada je bilo klanjanje pred Presvetim na temu „Sa sv. Franjom pred euharistijskim Isusom“. Drugi dan bilo je upoznavanje života sv. Franje i franjevaca, samostanskih, s posebnim naglaskom na svjetovne franjevce, u čemu je važnu ulogu imala zajednica Franjevačkog trećeg reda u Župi sv. Ivana. Treći dan bio je posvećen sv. Klari i klarisama o kojima je uz prigodnu multimedijalnu prezentaciju govorio fra Vladimir Vidović, župni vikar.

Izbjeglice – izazov Crkvi

U ponedjeljak 21. rujna 2015. godine održan je redovit susret svećenika i redovnika u Pazinskom kolegiju. Okupilo se šezdesetak svećenika zajedno s porečkim i pulskim biskupom mons. Draženom Kutlešom. Nakon Srednjeg časa predavanje na temu: Izbjeglice – izazov Crkvi, održao je dr. sc. Josip Grbac, KBF – Teologija u Rijeci.

Dr. Grbac je pokušao sagledati velike seobe naroda koje je Europa proživjela na svojim prostorima tijekom višestoljetne povijesti i vrlo iscrpno iznio trenutnu situaciju s izbjegličkom krizom koja je danas zahvatila širu Europu, pa tako i našu domovinu. Neizvjesnost i određen strah kod ljudi sve su prisutniji. Nitko ne zna što će od toga biti, što će donijeti sljedeći dan. Predavač je pokušao usporediti današnje izbjeglice koje žele samo na Zapad s onim prognanicima i izbjeglicama i njihovim problemima s kojima se susrela naša domovina devedesetih godina prošlog stoljeća. Tada se i naša Porečka i Pulska biskupija vrlo angažirano uključila u pružanje pomoći tisućama ljudi, većinom žena, djece i staraca koji su morali bježati iz svojih kuća da bi spasili goli život. I sada je potrebno pomoći onima koji su u nevolji. Naša se Crkva već uključila u pružanje te pomoći. Nakon predavanja uslijedila je duga i plodna rasprava. Na kraju susreta mons. Vilim Grbac dao je svećenicima potrebne obavijesti o predviđenim aktivnostima, pastoralnom radu u Porečkoj i Pulskoj biskupiji, Godini posvećena života koja još traje te o Godini milosrđa koja će uskoro započeti. Molitvom i zajedničkim ručkom susret je završen.

Zbor Župe sv. Pavla iz Pule gostovao na 4. Misijskom danu u Lužnici

UDuhovno-obrazovnom centru Marijin dvor u Lužnici u nedjelju 20. rujna održan je 4. misijski dan. Susret, održan u organizaciji Družbe sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga iz Zagreba, organiziran je s ciljem susretanja članova raznih ogranaka Vinkovske obitelji kako bi se bolje upoznali u zajedničkoj suradnji na području misijske djelatnosti. Osim toga, nakana je bila da se u molitvi, druženju i različitim aktivnostima okupljene bolje upozna s radom sestara u misijama i skrene pozornost na njihove potrebe. Gleso susreta bio je jedan od poznatijih citata sv. Vinka Paulskog "Naš je poziv da idemo, ne u jednu župu, i ne samo u jednu biskupiju, nego po svoj zemlji; i što da činimo? Da ražarimo srca ljudska i oduševimo ih da čine ono što je činio Sin Božji ... Nije mi dovoljno ljubiti Boga ako ga i moj bližnji ne ljubi." Program je započeo misnim slavljem koje je predvodio vlc. Odilon-Gbènoukpo Singbo iz Benina, u suslavlju s preč. Miljanom Mužinom, pulskim dekanom koji je došao zajedno sa zborom iz svoje Župe sv. Pavla u Puli. Misno slavlje glazbeno su animirali zajedno Zbor Župe sv. Pavla iz Pule

i članovi Marijanske vinkovske mladeži iz Žepča. Nakon mise, u svečanoj dvorani dvorca časna majka Miroslava Bradica, vrhovna glavarica, održala je predstavljanje misijske djelatnosti Družbe s naglaskom na misije u Južnoj Americi, u Urugvaju, Paragvaju i Argentini gdje je nedavno obavila vizitacije.

Predstavljanje Vinkovske obitelji

Uslijedilo je predstavljanje Vinkovske obitelji i misijske suradnje. S. Veronika Popić predstavila je nastojanja novoosnovanog povjerenstva za suradnju Vinkovske obitelji, s ciljem što uspješnijeg koordiniranja raznih ogranaka Vinkovske obitelji, uočavanja konkretnih potreba i što učinkovitijeg pružanja kako kratkoročne, tako i dugoročne pomoći potrebitima, edukacijom i sličnim projektima. Igor Pranjić, predsjednik nacionalne Udruge sv. Vinka Paulskog, predstavio je djelovanje Udruge u raznim projektima. Posebno je istaknuo skori početak djelovanja Škole znanja u Splitu, projekta kojim će se najpotrebitijima nastojati pružiti mogućnost školovanja i profesionalnog osposobljavanja. Jelena

Beno, dopredsjednica Marijanske vinkovske mladeži, predstavila je djelatnosti tog ogranka Vinkovske obitelji. Tijekom susreta održan je i dobrovorni sajam s prodajom kolača i sitnih ukrasnih predmeta koje su izradili članovi raznih Konferencija sv. Vinka. Nakon druženja i plesa u dvorištu dvorca, uslijedile su radionice izrade krunica i glazbeno-scenska tematska radionica. Detaljan prikaz temeljnih poruka karizme sv. Vinka uprizoren je dramsko-scenskim prikazom „Sestrica Dolores“ koji su pripremili članovi Marijanske vinkovske mladeži iz Zadra. Posljednji su dio programa bili glazbeni nastupi zborova i skupina. Nastupili su: Zbor Župe sv. Pavla iz Pule, sestre milosrdnice i članovi Marijanske vinkovske mladeži iz Splitske provincije, Zbor mladih Luize Kozinović iz Žepča, koji su osim pjesme izveli i dijalog „Pohod sv. Vinka“, Zbor kandidatica, postulantica i novakinja sestara milosrdnica, Marijanska Vincencijanska mладина iz Slovenije i Zbor sestara Milosrdnica iz Zagreba. Program je vodila s. Marinka Blatarić. (G. K.)

Neke sudske i obrazovno-političke regionalne teme

U interesni okvir mojih komentara i tema ulaze društveni i crkveni događaji ili pojavnosti iz Istre za koje ocjenjujem da imaju, bilo negativnu, bilo pozitivnu, implikaciju na sveukupna hrvatska, društvena i politička kretanja. Jedan od takvih događaja jest svakako i, takozvani, slučaj Dajla koji je u sebi obuhvaćao različite aspekte društvenog, državnog, međudržavnog, političkog i crkvenog prijepora, što je nadilazilo njegovu istarsku alokaciju.

Jedno pravično sudsko rješenje

Taj je slučaj tijekom zadnjih četiriju godina, iako inicijalno tretiran kao unutarcrkveno, odnosno hijerarhijsko-strukturalno pitanje, pobudivao veliku pozornost hrvatske javnosti. Poglavito iz razloga što nije bila riječ samo o nekom unutarhrvatskom i unutarcrkvenom, pravnom, političkom, materijalnom ili sličnom pitanju, već se radilo i o međunarodnom sporu koji se rješavao unutar okvira više međudržavnih ugovornih obveza između Italije i Hrvatske. Prošlomjesečno pravomočno sudsko rješenje (sud Pula –Buje) donijelo je pozitivan ishod za župu Dajla i Porečku i Pulsku biskupiju jer je potvrđeno da sporna imovina (zgrada nekadašnjeg benediktinskog samostana u Dajli s velikim imanjem) pripada onima u čijem je sadašnjem vlasništvu i posjedu. A to su župa, biskupija i nekoliko privatnih vlasnika. Takvo je rješenje primljeno u istarskoj i hrvatskoj javnosti kao pravedno i pošteno. I konačno. S tim u svezi, može se na ovom mjestu citirati dio teksta iz Priopćenja javnosti od strane Inicijativnog odbora za prikupljanje potpisa potpore i slanja pisma papi Franji, što je prije dvije godine uspješno realizirano s preko 250 potpisa istarskih intelektualaca i drugih uglednih građana. Uz ostalo oni kažu: «Izražavamo zadovoljstvo što su benediktinci iz opatije Praglia (Italija) odustali od svog zahtjeva prema Župi Dajla, čime su doprinijeli okončanju jednog sudskog postupka koji je imao izravne implikacije na međudržavne i unutarcrkvene odnose.» Ovaj je slučaj pokazao moralnu veličinu i hrabrost svih

onih koji nisu prihvaćali svojevremena drugačija negativna i nametnuta rješenja, dobar i odgovoran rad sadašnje biskupijske uprave i svrhovitost široke građanske akcije (Pismo) za obranom naših crkvenih i nacionalnih interesa kad su oni nepravedno ugroženi.

Škola – rasadište znanja i(lj) etno-biznisa

U općem trendu opadanja broja novorođenčadi u Hrvatskoj, Istra je ove godine, uz još neke rijetke hrvatske krajeve, ipak zabilježila povećan broj *prvašića* u odnosu na ranije godine. Taj se trend neće dugo održati, kaže statistika, ali ipak raduje ovo-godišnji porast. Osobito pak on veseli one male istarske sredine, uglavnom u ruralnom dijelu, kojima inače prijeti zatvaranje područnih i matičnih škola, zbog malog ili nedovoljnog broja učenika. Rast broja školske djece i odjeljenja sigurno ohrabruje i mnoge mlade prosvjetne djelatnike u Istri koji, zbog depopulacije, dugo čekaju na prvo zaposlenje u obrazovnoj struci. U istarskoj se prosvjetnoj politici ipak pojavljuje «problem», kako pišu mediji, u segmentu manjinskih, zasad samo talijanskih, škola. Opadanje broja polaznika izvornog talijanskog podrijetla u tim školama, kad je riječ o osnovnom i srednjem obrazovanju, godinama se, koliko-toliko uspješno, nadomeštao upisima djece i mladeži hrvatskog, ili drugih, identiteta. Kad i ta metoda nije više bila dostačna za održavanje broja upisnika i broja odjeljenja, i kad se trebalo racionalizacijom smanjiti broj djelatnika u tim ustanovama (što se stalno događa i u ostalim «hrvatskim školama»), tada se isposlovalo da se u tim ustanovama smije formirati odjeljenja i s upola manjim brojem polaznika od propisanog. Kako nas izvještava tisak, u ove se škole u Istri, poglavito srednje, nije upisala ni polovica polaznika od planirane kvote. Pravo je pitanje na to: tko planira, za koga i radi čega, tako nerealno visoke kvote? Odgovor: istarska prosvjetna politika! Neka se zna. Ali, usporedimo, takva bi upisna situacija u hrvatskim školama odmah stvorila «tehnološki višak» od desetine i više djelatnika, koji bi morali ići na «čekanje», prekvalifikaciju ili zavod za zapošljavanje. No, u etničkim školama nema takvog straha jer se ne smanjuje broj odjeljenja, nego broj polaznika u njima. Održavaju se odjelje-

nja i s dva-tri-četiri polaznika. To društvo, konkretno državu, košta posve isto kao da se obrazuje dvadeset ili trideset polaznika. Kakav je to biznis? Netko nepotrebno plaća, a netko neopravdano troši.

Pedagoška neravnoteža

Ima još nešto što upada u oči kao vrlo ne razuman i upitan refleks te politike. Svjedoči smo da se tijekom zadnjeg desetljeća izgradilo nekoliko novih i velikih škola za talijansku manjinu. Nedavno je, usput, najavljen gradnja nove škole u Novigradu. Kakav je to biznis da se grade velike škole za djecu koje nema, ili ih ima sve manje i manje? To što dio ili veći dio troškova te gradnje pokriva susjedna država, i njezine para-ispostave, ne objašnjava to pitanje, nego ga štoviše još i komplicira. Lijepo je da se tim velebnim i komfornim zdanjima povećava prostorni, kabinetski, smjenski i drugi pedagoški standard učenika i djelatnika tih škola. Ali nije lijepo, pa ni dobro, a još manje pošteno, da on u svemu nadilazi standard škola većinskog naroda. Nejasnoća, nadalje, izvire i iz činjenice da u tim školama na talijanskom jeziku postoje i odjeljenja za frizer, fizioterapeute, tokare, mesare... S punim uvažavanjem prava da se na talijanskom jeziku uči znanje o svom materinskom jeziku, kulturi, književnosti, povijesti i sličnim disciplinama, mnogo se teže može naći racionalno opravdanje za to da postoji potreba, dakle i etnička razlika, za stručno obrazovanje u zanimanjima, na primjer, frizer, mesar, tokar i slično. O ovim se pojavnostima i problemima u Istri gotovo ne raspravlja ni piše. Općenito, istarska je prosvjetna politika, u sklopu svjetonazorskog i ideološkog okvira vladajuće regionalne politike, posebno zauzeta za razvoj manjinskih obrazovnih institucija i sadržaja, što onda u stvarnosti dovodi do neravnoteže u pogledu ravnopravnosti pedagoškog standarda, i to na način da «hrvatska djeca, djelatnici i škole» rade u slabijim i nepovoljnijim uvjetima. To je, u socijalnom, pa i humanom, pogledu neopravdano i nepravedno, ali je očito u nečijem političkom interesu opravdano i isplativo.

Hrvatski istarski preporoditelji Josip Bratulić

Boravak u hrvatskoj metropoli bio je za Bratulića veoma koristan: ondje je, naime, imao prilike družiti se s viđenijim licima tadašnjega hrvatskog političkog života, što je nesumnjivo utjecalo i na njegovo političko i kulturno stasanje.

Preporoditelj Josip Bratulić rođen je 16. veljače 1818. g. u Glavici, Sv. Petar u Šumi u uglednoj i bogatoj obitelji. Pučku školu pohađao je u Pazinu, gdje je započeo i srednjoškolsko obrazovanje na tamošnjoj fratarskoj gimnaziji. Gimnazijsko je obrazovanje završio u Zagrebu. Boravak u hrvatskoj metropoli bio je za Bratulića veoma koristan: ondje je, naime, imao prilike družiti se s viđenijim licima tadašnjega hrvatskog političkog života, što je nesumnjivo utjecalo i na njegovo političko i kulturno stasanje. Tako se družio s pripadnicima ilijskoga pokreta, a jedan od očitih rezultata toga jest i Bratulićevo objavljanje sedam narodnih pjesama u listu *Kolo Stanka Vraza* 1843. godine. Riječ je o pjesmama koje je Bratulić skupljao na širem pazinskom području, o čemu svjedoči sam Vraz, navodeći kako je pjesme dobio «(...) od g. Bratulića rođenog Istriancu, koji jih skupi u svom zavičaju, u okolini Pazinskoj.» Pod naslovom *Iz Istrie*, objavljene su *Ljuba Ivanova, Katarina, Lepa sestra, Vera, Knez Juraj, Sirotinja i Nevera*. U to doba bila je prava rijetkost objaviti liriku istarskoga područja, stoga je ovo još vrjedniji poduhvat.

Član Matice hrvatske i Družtva Sv. Jeronima

Bratulić je veliku pozornost pridavao književnosti, posebno dubrovačkim klasicima, pa je tako ushićeno znao recitirati retke Gundulićeva i Kačićeva stvaralaštva. U Zagrebu je postao članom Matice hrvatske i Družtva Sv. Jeronima. Jedan je od razloga iskazivanja velike naklonosti hrvatskoj metropoli svakako i oduševljenje svojim pretkom iz XVII. stoljeća, inače zagrebačkim biskupom Šimunom Bratulićem. U Zagrebu je imao priliku upoznati se i

družiti s pravaškim vođom Antonom Starčevićem. O njihovu prijateljstvu, pa i ideološki veoma bliskome promišljanju, svjedoči i predgovor izdanja *Razvod Istrianski* iz 1852. godine, u kojem ga Starčević naziva «pobratimom» i «istrianskim otačbenikom». Po završetku gimnazije Bratulić odlazi na studij teologije u Goricu na tamošnju središnju teološku školu. Dovršivši studij bogoslovije, zaređen je 21. rujna 1846. g. te je dobio namještenje kapelana u Pazinskim Novakima. Odande prelazi u Volosko, pa u Buzet, gdje je bio župnički pomoćnik i učitelj. Potom započinje župnikovanje u Čepiću, a dovršava ga u Vrhu.

Prijeko potrebno educirati mladež

Svoje umirovljeničke dane – započete ranije zbog narušena zdravlja – proveo je u Trstu, aktivno sudjelujući u preporoditeljskim djelatnostima s tamošnjim hrvatskim i slovenskim uglednicima. Ondje je i preminuo 16. travnja 1894. godine. Živio je veoma skromno omogućujući si tek najosnovnije stvari. Štedeći na sebi, ostajala su mu zamjetna sredstva, koja je koristio za pomoći siromašnim seljacima zaduženima kod lihvara. Zbog toga je kod svoje pastve uživao veliko poštovanje. Nerijetko, nazivali su ga «ocem». I ne samo to. Znajući koliku važnost ima obrazovanje, slobodno je vrijeme koristio i za dodatna podučavanja pa je, primjerice, u Vrhu održavao dodatne sate u sakristiji. Njegov trud nije prošao nezamijećen te je u više navrata dobio usmeno priznanje od viših crkvenih struktura. Bratulić je bio svjestan činjenice da je prijeko potrebno educirati mladež kako bi ona preuzeila i plodno nastavila preporoditeljsku i političku djelatnost. Za vrijeme službovanja u Vrhu utemeljio je nadarbinu za pomoći pri obrazovanju siromašne i darovite djece.

O njegovo plemenitosti i požrtvovnosti svjedoče i riječi autora njegova nekrologa objavljenoga u listu *Naša sloga*: «*Premili pokojniče! Blaga Tvoja duša sada je na istini i mila Tvoja slika izčezla je žaliboze našim očima, al uspomena na Te, veliki dobrotvore, ostati će nam uvjek sveta i nezaboravljiva. Svetoguci dao, te se Ti naužio raja!*»

Papa Franjo doputovao u SAD

WASHINGTON Papa Franjo je u utorak 22. rujna predvečer po mjesnom vremenu zrakoplovom kompanije Al Italia sletio u zračnu luku Andrews u Washingtonu. Po izlasku iz zrakoplova pozdravio ga je američki predsjednik Barack Obama sa suprugom i kćerima, a potom i američki biskupi. U znak dobrodošlice, četvero djece iz četiriju katoličkih američkih škola Papi je predalo cvijeće. Nakon kraćeg zadržavanja u prostoru zračne luke, Papa se vozilom uputio u zgradu apostolske nuncijature. (IKA)

ČIJA JE ZEMLJA?

Kako se upravlja Zemljom i kako bi trebalo upravljati svim stvorenjima

Prošli su praznici, odmor je na izmaku, ljudi se vraćaju svojim radnim mjestima, djeca i mladi školi, kršćani putnici u svoje crkve. Kao da sve počinje iznova. Uz tu svagdašnjicu potresa nas televizijski program ne samo običnom izbjegličkom krizom već pravom sebom naroda. Lijepa je kugla zemaljska sa svojim prirodnim ljepotama i bogatstvima. Drago nam je plavetnilo neba, sjaj sunca i zdrava kiša koja natapa zemlju. Divna su djela što ih učini Bog! Čije je sve to? Tko to sve smije koristiti? Zašto neki idu tako daleko da to uništavaju??? Treba odgovoriti na više pitanja: Čija je Zemlja? Za koga je Zemlja? Za koga je seoba naroda?

Čija je Zemlja?

Tu ne mislimo na samo nešto djelomično, recimo na našu domovinu, već na sva stvorenja, zemlju, more, svemir. Mislimo na dobra nad kojima su se moćnici ovoga svijeta osilili i uče nas da budemo u ratu s drugim stvorenjem (papa Franjo). Doista je aktualno pitanje čija je Zemlja i kako da se prema njoj ponašamo. Da su Zemlja i stvorenje tek neki slučaj, teško je to i pomisliti i još teže zaključiti (jer ni iz čega i ni bez koga ne može postati nešto). Gdje je stvorenje, nužno je potražiti Stvoritelja. Na prvim stranicama Biblike čitamo: „*I reče Bog: načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična, da bude gospodar ribama morskim, pticama nebeskim i stoci – svoj zemlji – i*

*svim gmizavcima što puze po zemlji... Evo, dajem vam sve bilje što se sjemeni, po svoj zemlji...“ Bez mnogo komentara možemo reći: ZEMLJA JE BOŽJI DAR ČOVJEKU. I to Božji dar u posebnom smislu, Bog želi čovjeka kao mudra partnera koji će gospodariti – čuvati stvorenje. Zemlju su jučer imali naši predci, danas je imamo mi, a sutra naši potomci, ako je budemo znali čuvati, a ne uništavati kako se to danas bezdušno čini. Možemo reći da je **Zemlja naš dug prema budućnosti**. To nas uči i naš papa Franjo u svojoj enciklici *Laudato si – Hvaljen budi*. To je najčitanija knjiga i najprodavanija ovih dana u Italiji. To je dokument koji ujedinjuje vjeru i razum i tu je sve znanstveno dokazano. Papa se u svom pismu obraća i vjernicima i svim ljudima dobre volje otkrivajući tako pravo lice Crkve. Čuvati Zemlju znači raditi na **općem dobru**. To znači čuvati svemir, Zemlju i njena dobra iz kojih će svi živjeti i koja ćemo predati budućim pokoljenjima, da i oni imaju iz čega živjeti. Mnoge je Papa enciklikom ohrabrio, ali se svjetski moćnici osjećaju prozvanima jer im nije do općeg dobra, već do njihove koristi i do njihova profita. Prateći prirodna događanja sa Zemljom i svemirom, imamo dojam da današnje čovječanstvo vodi rat s planetom Zemljom jer prvi uzročnik svih tih događanja jest zapravo sam čovjek, a to je istina. Sveti Franjo u Pjesmi stvorenjima zove Zemlju svojom sestrom i majkom i hvali Boga za nju. Tim postupanjem čovjek ostavlja Zemlju u baštinu kao kuću koja je napuknuta sa svih strana: nebo nije više tako jasno plavo, zalihe su vode dijelom*

zagadene, šume bolesne, Zemlja je posvuda „minirana“ opasnim otpadom, a oceanima plutaju otoci plastike... Doista, kakvu ćemo to Zemlju ostaviti budućim pokoljenjima i hoće li im ona biti pogodna za zdravi život? Zemlja je Božja, a nama je podarena kao dar za život i dar za buduća pokoljenja. Samo gdje je ljubav, tu je budućnost Zemlje sa svojim stvorenjima i čovjekom na njoj.

Ljudi putnici i migranti na Zemlji

Istina, Zemlja je dar Božji, dar za sve, a ljudi je čine **suznom dolinom**, što vidimo u mnoštvu ljudi koji u suzama traže krov nad glavom i kruha za jelo. Zašto tako?

Zato jer su je moćnici ovoga svijeta – proizvođači ratova – prilagodili svojim sebičnim interesima, jer veliki ne „šišaju“ male, a u svojoj sebičnosti stavljaju se za gospodare svijeta, bogujući nad ljudima i narodima, ali svima nam je „stati pred sudište Božje“. To sada osjeća i lijepa naša domovina. Što ostaje činiti? Biti ljudi, biti braća, biti kršćani, jer: „*Ono što ste učinili jednom od moje najmanje braće, meni ste učinili.*“ Doista što činiti? Na kraću stazu treba probleme rješavati sada i ovdje, počevši od onoga ljudskoga... Ali sve treba uklopiti i u perspektivu na dugu stazu te uvidjeti i rješavati uzroke (u Siriji i drugdje), na još dužu stazu... Mi nismo vječni, naš je dug zdravo stvorenje i planet proslijediti potomcima. A to nam najbolje predlaže mudri papa Franjo u svojoj Enciklici *Laudato si – Hvaljen budi*, koja će uskoro izaći i na hrvatskom jeziku. Svi smo dužni čuvati Zemlju i činiti dobro. (vlč. Milivoj Koren)

Istarski svetci novoga vijeka

O. Danijel Hekić (1926. – 2009.)

Jos je jedan Istranin umro na glasu svetosti, o. Danijel Hekić, rođen 22. lipnja 1926. u Svetom Petru u Šumi od oca Franje i majke Andelete, s krsnim imenom Stanko. Jos u djatinjstvu opredijelio se za franjevački red idući stopama svog brata Barnabe, inače doktora znanosti u Rimu. Srednju školu pohađao je u zavodu Chiampo, a teologiju u Veneciji gdje je 29. lipnja 1952. zaređen za svećenika. Nakon kraćih boravaka u Veroni, Trstu i Trevisu, gdje je bio pastoralni pomoćnik, dolazi u Cittadellu gdje je proveo dobar dio života, dok je zadnjih 25 godina proživio u Saccolongu kod Padove, u domu za stare i bolesne fratre. Već u Trevisu započinju njegove zdravstvene tegobe, kad se nakon jednoga izleta s mlađima po brdima potužio na bol u nogama. Bio je to početak duge i teške bolesti, skleroze, od koje ljudi obično ne žive dugo, no njega je ta bolest mučila skoro 50 godina. Opaka je bolest zapravo od njega učinila svetca, karizmatika. Jedno njegovo pismo iz godine 1970. rođaku liječniku unosi više svjetla u tajnu njegove duge bolesti. U njemu kaže: «Po mnogim znakovima vjerujem da na ovaj način trpim s Isusom za otkup svijeta. Pravo govoreći, tako nešto sam i tražio dok sam još bio klerik-student.» Na tom ga je putu, priznaje, ohrabrio sam Padre Pio iz Pietrelcine, koga je jedna njegova duhovna kći – bez znanja o. Danijela – molila za Danijelovo zdravlje. «Ne, ne, Isus hoće da ovako spašava duše!», uzvratio je Padre Pio. Premda je mnogo trpio i cijenio one koji su se molili za njegovo zdravlje, veli da «ne bi bilo lijepo vršiti pritisak na Gospodina da me oslobodi od ovog traženog poslanja... Najviše mi je na srcu vršiti volju Božju». «Hvala ti, Gospodine, za dar trpljenja, od tebe ne tražim da ne trpim», zapisao je. Zatim poziva svoje posjetitelje da se mole za njega kako bi stalno ljubio Krista Raspetog i da mu uvijek bude na raspolaganju za spas duša.

Najveći dio života proveo je u invalidskim kolicima isповijedajući, dajući duhovne savjete, u molitvi, uvijek strpljiv, ne tužeći se na svoje stanje te ga možemo nazvati Istarskim Jobom. Ljudi su satima čekali da dodu na red za ispovijed, da mu se potuže i čuju njegovu riječ utjehe i ohrabrenja. Na kraju više nije mogao ni govoriti ni micati rukama, tako da su mu morali dizati ruku za blagoslov. Gospodin Doriano Canella koji ga je pratilo i pomagao mu zadnjih godina života kaže: «O. Danijel je vidio ono što mi ne vidimo, čitao je naše osjećaje i misli te pružao pravu riječ. Analizirao je ono što nam je u srcu i prije nego smo izrekli svoju riječ. Pravilo njegova života bilo je da živi u poniznosti, u molitvi i potpunom prepustanju u volju Božju.» Premda je mnogo trpio fizički i psihički, nikad se nije tužio. Znao je reći da se posebno žrtvuje za posvećenje svećenika. U gore spomenutom pismu, koje možemo smatrati njegovom duhovnom oporukom, kaže: «Moja najveća želja jest da se pod svaku cijenu vrši volja Božja.» Prihvatio je da svoju patnju sjedini s Kristovom, u smislu riječi sv. Pavla: «Na svom tijelu dopunjam što nedostaje mukama Kristovim za Tijelo njegovo, za Crkvu.» (Kol 1, 24) Njegova je riječ mnoge ohrabrilna, utješila, unijela mir u srce. Mnogi su zahvalni Bogu koji im je njegovim zagovorom povratio zdravlje, a više neplodnih žena za dugo iščekivani porod. No, zacijelo je najviše učinio time što je mnoge duše mogao pomiriti s Bogom. Ljudi su ga s pravom nazvali «Frate dei miracoli». Umro je 26. rujna 2009. u Saccolongu, u 83. godini života. Njegovu su sprovodili prisustvovale tisuće vjernika. Otvorena je kauza za njegovo proglašenje blaženim.

Kritičku biografiju u vidu njegove beatifikacije piše P. Claudio Bratti, vicepostulator. Njegov kratak životopis napisala je Irena Corona, Frate Daniele Hechich curatore dell'anima e del corpo, Padova, 2012.

12. koncert „Sv. Eufemiji u čast“

Unedjelju 6. rujna na središnjem rovinjskom trgu održan je 12. tradicionalni koncert „Sv. Eufemiji u čast“ čime započinje cijeli niz zbivanja kojima grad i župa u Rovinju slave svetkovinu svoje nebeske zaštitnice sv. Eufemije. Koncert svake godine, uoči svetkovine sv. Eufemije, organizira rovinjski kantautor duhovne glazbe Davor Terzić, zajedno sa svojom suprugom Vesnom Petrić Terzić. Na koncertu uvijek sudjeluju i brojni gosti iz svijeta duhovne glazbe. Ove je godine koncert ujedno bio i koncertna promocija

Terzićeva četvrtog albuma autorske duhovne glazbe. Prije mise u rovinjskoj župnoj crkvi sv. Eufemije misno slavlje predvodio je vlč. Krunoslav Pačalat, župnik Župe bl. Alojzija Stepinca u Koprivnici, inače duhovni recenzent Terzićeva novog albuma.

Koncert su vodili Vesna Terzić i Slavko Nedić, glazbeni urednik na Hrvatskom katoličkom radiju. Prva je nastupila Patrizia Sfettina, dugogodišnja Terzićeva suradnica, zatim je zbor „Stepinčeva mladež“ iz Župe bl. Alojzija Stepinca iz Koprivnice otpjevao tri pjesme, među kojima i pjesmu

upućenu nebeskom zaštitniku svoje župe, bl. Stepincu. Nakon kratkog interventa urednika albuma Nedića, desetak pjesama iz svog bogatog repertoara otpjevao je Davor Terzić, zajedno sa svojim gostima. S Antonijom Tkalecom izveli su Mojsijev i Jaganjčev hvalospjev, skladbu s ovogodišnjeg Uskrsfesta. Otpjevao je i naslovnu pjesmu albuma „Nisam više sam“, a zatim zajedno sa Zborom mladih sv. Eufemije, koji vodi zajedno sa suprugom Vesnom, otpjevao je popularnu šansonu „Kako ću te prepoznati“ i druge prigodne skladbe.

POSJETITE KNJIŽARE "JOSIPA TURČINOVICA"

Izdavačka kuća JOSIP TURČINOVIC d.o.o., Pazin,
narudžbe tel. 052/ 624 342

Prodavaonice:
PAZIN, A. Kalca 2, tel. 052/621 082
PULA, Dantev trg 1, tel. 052/216 498
POREČ, Eufrazijeva 22, tel. 052/451 784

Radio Istra

Učka 96,9 - Pula 98,0 - Rovinj 88,0 - Buje 97,9
Umag 107,3 - Rabac 92,1 - Poreč 98,5

KAP ZA DOBAR DAN

- duhovna misao za bolji početak dana
- od ponedjeljka do subote u 06:30

PUTEVIMA VJERE

- središnja vjerska emisija
- petkom u 17:04

SUSRET S IZVOROM

- komentar nedjeljnog Evangela
- nedjeljom u 8:30

Jurja Dobrile 6, Pazin • tel: 052/ 88 77 11
www.radioistra.hr

U Pazinskom kolegiju misa za početak nastavne godine

Uponedjeljak 7. rujna u Pazinskom je kolegiju sv. misom započela nova nastavna godina. Uvod u misno slavlje održao je vlč. Maksimiljan Ferlin, zamjenik ravnatelja Kolegija. U svom je obraćanju, pred punom Velikom dvoranom Kolegija, istaknuo važnost prisutnosti biskupa u njegovu svećeničkom životu, a to se može prenijeti i na život nas vjernika, posebno u Kolegiju jer je biskupija naš osnivač. Biskup je produžena ruka Isusa Krista jer se polaganjem ruku s biskupa na biskupa unatrag može doći do samoga Isusa, rekao je vlč. Ferlin. Stoga je važno što je i ove godine svetu misu predslavio mons. Dražen Kutleša, porečki i pulski biskup, u suslavlju s ravnateljem Kolegija vlč. Aleandom Castillom Jiménezom, vlč. Vladimirom Brizićem, vicekancelarom Biskupije, i vlč. Maksimiljanom Ferlinom. Biskup Dražen Kutleša predočio je snagu volje koja se nalazi u svima nama te istaknuo koliko je važno biti uporan. Razlika je između teškog i nemogućeg u tome što se za nemoguće treba malo više

potruditi, rekao je Biskup. Također, osvrnuo se na značaj odgoja mladih ljudi. Važno je činjenično znanje, ali su mnogo važnije ljudske osobine, posebno poštjenje. Mons. Kutleša na samom je kraju poručio mladima kako svoje intelektualne sposobnosti mogu unovčiti, ali neka nikada i ni za što ne prodaju svoju dušu i svoje srce.

Prije samoga završnoga blagoslova ravnatelj Kolegija vlč. Castillo poželio je dobrodošlicu prvašima te ohrabrio sve učenike i djelatnike na početku nove nastavne godine. Po završetku svete mise slijedila je kratka okrepa, a potom druženje s Biskupom, najprije profesora, a onda učenika. Nakon ovog ležernijeg dijela započela je redovna nastava prema rasporedu. (Nina Maria Laginić)

PADOVA POKRAJ KAŠĆERGE

Između sela Bravari i Kašćerge nalazi se brdače koje se zove Padova, a na kojem je sagrađena crkva Majke Božje Snježne (Sveti Antun Padovanski). U toj se crkvi već godinama okupljaju župljanici i njihovi gosti, a neki čak i iz inozemstva programiraju svoje godišnje odmore kako bi mogli sa župljanimi Kašćergom slaviti 5. kolovoza Majku Božju Snježnu na Padovi. Nakon službe Božje narod se ne razilazi, već nastavlja druženje uz razgovor i pjesmu. Vrijedne domaćice donose na stolove svoje pekarske proizvode, a muški svijet na stol šalje ražnjiće i druga pečenja dok se djeca igraju trčeći oko crkve i svako-toliko zaustave se pokraj stola kako bi mogli uzeti ono što im se sviđa te nastavljaju svoju igru. Ove godine posebno nas je obradovao vlč. Đani Kramar koji je sada župnik u Baderni i Žbandaju, a od 1969. do 1980. godine bio je župnik u Kašćergi. On je predvodio misu i u propovijedi dotakao mnoga srca, prema komentarima koje sam čuo od nazočnih. Bilo mi je dirljivo promatrati kako su se župljanici okupljali oko njega pred crkvom, a neke je od tih on krstio pa i vjenčao. Nakon svega viđenoga parafrazirat ću Pavlove

rijeći: jedan sije, drugi zalijeva, treći daje rasti. Da, Đani je sijao i zalijevao, nastavili su vlč. Josip Zović, pok. Josip Matijašić te vlč. Marino Mikolić. Ova slika pjevačkog zbora naše župe Kašćerga donekle doča-

rava sijanje i zalijevanje vlč. Đanija, kao i ostalih spomenutih župnika. (vlč. Ante Žufić)

Knjiga ređenja u Pićnu (1632. – 1783.)

U Pićnu je predstavljeno najnovije izdanje Državnog arhiva u Pazinu, „Knjiga ređenja u Pićnu (1632. – 1783.)“ mr. sc. Jakova Jelinčića.

U nedjelju 16. kolovoza 2015., o blagdanu sv. Roka, suzština Pićna, kada se ondje ujedno slavi i Dan Općine, nakon misnog slavlja koje je predvodio porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša u prostoru Centra za nematerijalnu kulturu predstavljena je nova knjiga mr. sc. Jakova Jelinčića „Knjiga ređenja u Pićnu (1632. – 1783.)“, o ređenjima u povjesnoj Pićanskoj biskupiji. Djelo je to koje će suvremenoj javnosti otkriti još jedan fragment života tog nekadašnjeg sjedišta Biskupije Sv. Nicefora, ali, svojevrsnim multidisciplinarnim pristupom donosi i mnoštvo podataka, detalja i zanimljivosti o *modus vivendi* ljudi toga vremena, s posebnim naglaskom na život posvećenih osoba, što se dakako iščitava iz detalja u svezi s primanjem različitih redova.

O knjizi su na predstavljanju govorili: načelnik Općine Pićan Ivan Franković, pićanski župnik preč. Antun Kurelović, porečki i pulski biskup mons. Dražen Kutleša, ravnatelj Državnog arhiva u Pazinu dr. sc. Elvis Orbanić, ravnateljica Hrvatskog državnog arhiva dr. sc. Vlatka Lemić, recenzentica dr. sc. Mirjana Matijević Sokol i autor, mr. sc. Jakov Jelinčić. Knjigu ređenja u Pićnu tijekom 151 godine vodilo je sveukupno 11 biskupa. Prvi je bio biskup Bobek, posljednji biskup De Piccardi, s kojim završava djelovanje Biskupije, a najviše upisa nalazimo od biskupa Josipa Bonifacija Cecottija. Kao posebnu vrijednost knjige autor ističe činjenicu da se u njoj nalazi upis 1181 klerika koji su primili 3195 redova, a za primanje prve tonzure upisana su 332 pripravnika za klerikalni stalež. Važno je napomenuti da se tada primalo 4 niže i 3 viša reda. Iz Pićanske biskupije ređenika je bilo tek 131 jer je to bila mala biskupija, ostali dolaze iz raznih krajeva, iz čak 19 biskupija, iz preko 200 župa, s područja Italije, Slovenije i Austrije. Osim upisa ređenja, biskupi, odnosno njihovi kancelari, pišu i o drugim stvarima, primjerice, o blagoslovu crkava, o posvetama oltara, što je važno za povijest umjetnosti, pa tako saznajemo za postojanje sakralnih objekata kojih više nema upravo na temelju tih zapisa, ističe autor. Pićanski su biskupi bili uglavnom siromašni pa su

nerijetko djelovali u raznim carskim službama. U knjizi postoje i razni dokumenti koji se odnose na kandidate: kandidat je, nai-me, morao imati posjed, svoju imovinu, jer Crkva ga nije mogla uzdržavati pa postoje darovni ugovori roditelja i druge rodbine. Tu se vidi koji su posjedi postojali, i zanimljivo je primjetiti da su većinom nosili hrvatske nazive. Ta se biskupija protezala na svega 12 župa i 6 kapelacija. Osim Pićna jedina veća župa bila je Gračišće koja je dala daleko najveći broj ređenika, više nego sam Pićan. Knjiga je djelomično oštećena vlagom što je predstavljalo problem kod čitanja pa je autor u svom istraživačkom radu nerijetko morao koristiti tehnologiju ultraljubičastih zraka i druga tehnološka dostignuća uobičajena u arhivistici.

Ovo kapitalno djelo mr. Jelinčića, dugogodišnjeg djelatnika i ravnatelja Državnog arhiva u Pazinu, koje je na predstavljanju od svih govornika prikazano zaslужenim pohvalama, plod je autorova petogodišnjeg intenzivnog rada, iako je on Knjigu ređenja zamijetio još davne 1971. kod popisivanja arhivskog gradiva župa po Istri. „Knjiga ređenja u Pićnu (1632. – 1783.)“ osim uvodno dijela povijesti Pićanske biskupije donosi prijepis originalne knjige s velikim brojem preslika originalnih stranica.

Autor nadalje donosi podatke o biskupima zarediteljima, popis ređenika s prikazom prezimena po mjestima iz kojih dolaze. Poseban je osvrt autor posvetio značajkama jezika i pisma. Kazalo donosi mnoštvo različitih pristupa pa će tako ova knjiga biti od izuzetne koristi širokoj paleti znanstvenika koji tom povjesnom periodu pristupaju s različitih aspekata. Rad sadrži 400 bilješki. Dodatnu vrijednost međunarodnoj upotrebljivosti knjige daju i lijepi sažeti prikazi na engleskom i talijanskom jeziku koji se nalaze na kraju knjige. Na dan predstavljanja bilo je moguće uživo vidjeti originalnu knjigu koja se čuva u pićanskom župnom uredu. Nakladnik je knjige Državni arhiv u Pazinu, a sunakladnik Općina Pićan. Urednik je izdanja ravnatelj DAPA dr. sc. Elvis Orbanić, recenzenti su dr. sc. Mirjana Matijević Sokol i akademik Franjo Šanek, tajnica Karmen Markezić. Lekturu knjige odradila je Orijana Paus, korekturu Eda Vlahov, a za izvanredno grafičko oblikovanje zaslужan je David Ivić. Naklada je 300 primjeraka. (www.biskupija-porecko-pulska.hr)

Mons. Božo Milanović

(Kringa, 1890. – Pazin, 1980.)

Uz 125. obljetnicu rođenja, 35. obljetnicu smrti i
70. obljetnicu Milanovićeve Prve čitanke za hrvatske osnovne
škole u Istri

SVEČANO OTKRIVANJE SPOMEN-PLOČE mons. Bože Milanovića

svećenika, hrvatskog domoljuba i političkog stradalnika
zaslužnog za sjedinjenje Istre s domovinom Hrvatskom

*Svečanost započinje svetom misom u župnoj crkvi u Kringi, u
subotu 10. listopada 2015. u 11 sati nakon koje slijedi otkrivanje
spomen-ploče uz prigodan kulturni i glazbeni program.*